

Nr 162.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1948 vid dess trettioförsta sammanträde fattade beslut, m. m.; given Stockholms slott den 4 mars 1949.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående vissa i nämnda protokoll omförmälda, av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1948 vid dess trettioförsta sammanträde fattade beslut, m. m.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen förordas svensk ratificering av *dels de* av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1948 antagna konventionerna (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten samt (nr 88) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation *dels ock* den av organisationens allmänna konferens år 1947 antagna konventionen (nr 81) angående arbetsinspektion inom industri och handel.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars
1949.*

N ä r v a r a n d e :

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, *vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1948 vid dess trettioförsta sammanträde fattade beslut, m. m.* samt anför i anslutning därtill följande.

Genom sin anslutning till Nationernas förbund den 9 mars 1920 inträdde Sverige såsom medlem av Internationella arbetsorganisationen i Genève. För närmare upplysningar om Internationella arbetsorganisationen och dess verksamhet må hänvisas till *dels* propositionen nr 361 till 1921 års riksdag, *dels* propositionen nr 111 till 1947 års riksdag (avseende ändringar i Internationella arbetsorganisationens stadga samt en mellan Förenta Nationerna och Internationella arbetsorganisationen träffad överenskommelse om organisationens anknötning till F. N.), *dels* den av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet på Kungl. Maj:ts uppdrag under åren 1928—1948 utgivna publikationsserien »Internationella arbetsorganisationen», särskilt »I. Allmän del», *dels* ock de genom delegationens försorg sedan år 1935 publicerade översättningarna av generaldirektörens för Internationella arbetsbyråns årsrapport, ett översättningsarbete, som enligt beslut av 1947 års nordiska socialministermöte fullgöres i samverkan med danska och norska myndigheter. För förhandlingar och beslut vid arbetskonferensens år 1947 hållna trettionde sammanträde har redogörelse lämnats i propositionen nr 189 till 1948 års riksdag.

Enligt bestämmelserna i arbetsorganisationens stadga skall organisationens allmänna konferens sammanträda vid behov, dock minst en gång varje år.

Enligt artikel 19 i stadgan har organisationens beslutande församling, den Internationella arbetskonferensen, att beträffande förslag, som äro uppförda på dess dagordning, välja mellan två former för godtagande. Antingen skall beslutet resultera i ett förslag till internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller ock skall det

utmytna i en rekommendation, avsedd att tagas under övervägande vid lagstiftning eller annorledes, men utan den bindande karaktär, som tillkommer en ratificerad konvention. Därest beslutet är av mindre räckvidd eller av väsentligen formell innebörd, t. ex. då det gäller en begäran om utredning, plägar det givas formen av en resolution.

I fråga om verkställighet av konferensens beslut stadgas, att varje medlem av organisationen skall inom ett år från avslutandet av ett konferenssammanträde underställa därå antagna rekommendationer och konventioner vederbörlig myndighet (i vårt land riksdagen) för vidtagande av lagstiftnings- eller andra åtgärder. Om det till följd av exceptionella omständigheter är omöjligt att fullgöra nyss berörda förpliktelse inom ett år, skall den fullgöras snarast möjligt och i varje fall icke senare än 18 månader från sammanträdets avslutande.

Medlemsstaternas förpliktelser med avseende å av arbetskonferensen antagna konventioner och rekommendationer ha numera vidgats och skärpts, sedan de ändringar i Internationella arbetsorganisationens stadga, som antogs av konferensen vid dess tjugunionde sammanträde år 1946 och för vilka redogörelse lämnats i förenämnda proposition nr 111 till 1947 års riksdag, trätt i kraft under år 1948.

Beträffande konventionerna föreskrives sålunda numera i artikel 19 moment 5 c), att varje medlem skall underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om de åtgärder, som vidtagits för att underställa konventionen vederbörlig myndighet samt om av densamma vidtagna åtgärder. Vidare föreskrives i samma artikels moment 5 e) att medlem, som icke ratificerat viss konvention, tid efter annan har att till Internationella arbetsbyråns generaldirektör avgiva redogörelse för såväl lagstiftning och praxis med avseende å de i konventionen behandlade frågorna som den omfattning, i vilken konventionens bestämmelser genomförts eller avses att genomföras genom lagstiftning, administrativa åtgärder, kollektivavtal eller annorledes, med angivande tillika av de omständigheter, som förhindra eller fördröja ratificeringen av konventionen. Motsvarande föreskrifter meddelas i fråga om rekommendationer (artikel 19 moment 6) med tillägg, att redovisning skall lämnas även för sådana jämkningar i rekommendationer som befunnits eller må finnas erforderliga vid antagande eller tillämpning av bestämmelserna i desamma. Uppenbarligen avses härigenom att uppnå vidsträcktare kontrollmöjligheter med avseende å genomförandet av arbetskonferensens beslut, varjämte förutsättningar skapats för ratifikation av konventioner under andra villkor än för närvarande.

Generalsekreterarens i Nationernas förbund befattning med av Internationella arbetsorganisationen beslutade konventioner och rekommendationer har övertagits av generaldirektören för Internationella arbetsbyrån (artiklarna 20—21), varvid emellertid föreskrivits att ett av de två officiella exemplaren av varje av Internationella arbetskonferensen antagen konvention eller rekommendation skall deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare samt varje ratifikation av en sådan konvention delgivas För-

enta Nationernas generalsekreterare för registrering i enlighet med bestämmelsen i artikel 102 av Förenta Nationernas stadga.

Internationella arbetskonferensens trettioförsta sammanträde hölls i San Francisco under tiden den 17 juni—den 10 juli 1948. I sammanträdet deltog representanter för 51 medlemsstater, av vilka 38 sändt fullständiga delegationer, d. v. s. två regeringsombud samt ett ombud från vardera av arbetar- och arbetsgivarsidorna. Sverige deltog i sammanträdet med en fullständig delegation.¹

Dagordningen för detta konferenssammanträde — för vars förhandlingar och beslut en fullständig redogörelse kommer att lämnas av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet i dess förenämnda publikationsserie »Internationella arbetsorganisationen» — omfattade följande överläggningsämnen:

- I. Generaldirektörens för Internationella arbetsbyrån årsrapport.
- II. Finansiella och budgetära frågor.
- III. Medlemsstaternas årsrapporter angående tillämpningen av konventioner i enlighet med artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga.
- IV. Arbetsförmedlingens organisation (andra behandling) samt revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.
- V. Yrkesvägledning (första behandling).
- VI. Löneproblem:
 - a) Allmän rapport (förberedande diskussion);
 - b) Klausuler rörande skäliga löner i kontrakt, där offentlig myndighet är part (första behandling);
 - c) Rättsskydd för löner (första behandling).
- VII. Föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten (andra behandling).
- VIII. Tillämpning av principerna för förenings- och förhandlingsrätten, kollektivavtal, medling och skiljedom ävensom samverkan mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivar- och arbetarorganisationer (första behandling).
- IX. Partiell revision av 1919 års konvention angående kvinnors nattarbete och av 1934 års reviderade konvention i samma ämne.

¹ Genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 april 1948 hade att deltaga i konferensen från svensk sida utsetts:

såsom *regeringsombud* generaldirektören och chefen för statskontoret Wilhelm Björck och dåvarande chefen för socialdepartementets rättsavdelning, revisionssekreteraren Lars Gunnar Ohlsson samt såsom ersättare för regeringsombuden generalkonsuln i San Francisco Victor Emanuel Lindholm;

såsom *arbetareombud* landsorganisationens dåvarande andre ordförande Gustav Vahlberg med amanuensen hos landsorganisationen Nils Kellgren och ombudsmannen i samma organisation Nils Goude såsom experter; samt

såsom *arbetsgivareombud* förre verkställande direktören i svenska arbetsgivareföreningen Fritiof Söderbäck med verkställande direktören i arbetsgivareföreningen Bertil Kugelberg och direktören i samma förening Erik Brodén såsom experter samt såsom ersättare för Kugelberg verkställande direktören i sågverksförbundet Torsten Thornander.

- X. Partiell revision av 1919 års konvention angående barns och minderårigas nattarbete inom industrien.
- XI. Utbyte av de i förteckningen till 1947 års konvention angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden) intagna bestämmelserna i *dels* 1934 års reviderade konvention angående kvinnors nattarbete, *dels ock* 1919 års konvention angående barns och minderårigas nattarbete inom industrien mot motsvarande bestämmelser i de reviderade konventionerna i samma ämne.
- XII. Privilegier och immuniteter för Internationella arbetsorganisationen.

Under punkt II på dagordningen antog konferensen budget för Internationella arbetsorganisationen avseende utgifterna under år 1949; budgeten fastställdes till 5 215 539 U. S. dollars.

Följande av konferensen fattade beslut, vilka hänföra sig till punkterna IV, VII och IX—XI på dagordningen, äro av beskaffenhet att i enlighet med förenämnda artikel 19 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola underställas riksdagen, nämligen:

1) Konvention (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten.

2) Konvention (nr 88) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation.

3) Rekommendation (nr 83) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation.

4) Konvention (nr 89) angående kvinnors nattarbete inom industrien (reviderad 1948).

5) Konvention (nr 90) angående minderårigas nattarbete inom industrien (reviderad 1948).

6) Akt angående ändring i den vid konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen.

Texterna till konventionerna, rekommendationen och akten torde få såsom bilagor (*Bil. A—F*) fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Det torde böra anmärkas, att den under punkt IV upptagna frågan om revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer icke ledde till något konferensens beslut men kommer att ånyo upptagas å nästa konferenssammanträde.

I särskild bilaga lämnas en förteckning över samtliga vid konferenssammanträdet antagna resolutioner (*Bil. G*).

Härefter övergår jag till att behandla de konventioner samt den rekommendation och akt, vilka antogos vid 1948 års arbetskonferens. Jag kommer att i detta sammanhang även underställa riksdagens prövning frågan om ratificering från Sveriges sida av en vid 1947 års konferens antagen konvention (nr 81) angående arbetsinspektion inom industri och handel.

Texten till konventionen nr 81 torde också få såsom bilaga (*Bil. H*) fogas till protokollet i detta ärende.

Konvention (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten.

Med avseende å den förberedande behandlingen av det ämne som regleras genom förevarande konvention (*Bil. A*) samt vissa andra därmed sammanhängande spörsmål må följande anföras.

På initiativ av fackliga världsfederationen och den amerikanska fackföreningsfederationen fästes Förenta Nationernas och Internationella arbetsorganisationens uppmärksamhet på problemet om de fackliga rättigheterna. Vid sitt fjärde sammanträde (februari—mars 1947) anmodades Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd att granska av de båda organisationerna överlämnade promemorior med vissa förslag rörande »garantier för utövan- det och utvecklingen av fackföreningars rättigheter». Rådet hänsköt dessa dokument till Internationella arbetsorganisationen i enlighet med bestämmelserna i den år 1946 mellan Förenta Nationerna och organisationen träffade överenskommelsen¹ med en anhållan, att frågan skulle upptagas på dagordningen för arbetskonferensens nästkommande sammanträde. Med bifall till denna framställning beslöt Internationella arbetsbyråns styrelse, att frågan om föreningsfrihet och förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare (*industrial relations*) skulle uppföras på dagordningen för arbetskonferensens 30:e sammanträde, Genève, juni—juli 1947.

I anledning av de till arbetsbyrån överlämnade dokumenten fattade 1947 års arbetskonferens åtskilliga beslut. Sålunda antog konferensen en resolution angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, vilken angav huvudprinciperna för föreningsfriheten. Vidare beslöt konferensen, övertygad som den var om nödvändigheten av att snarast möjligt vidtaga åtgärder för att genomföra dessa principer i en internationell akt, att på dagordningen för nästa allmänna sammanträde uppföra frågan om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten för antagande av en eller flera konventioner. Då emellertid enligt konferensens uppfattning de sålunda vidtagna åtgärderna endast utgjorde ett första led i det handlingsprogram, som Internationella arbetsorganisationen borde genomföra i fråga om förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, beslöt konferensen ytterligare att såsom en särskild punkt på dagordningen för nästa allmänna sammanträde till en första diskussion upptaga tillämpningen av principerna för förenings- och förhandlingsrätten, kollektivavtal, medling och skiljedom ävensom samverkan mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer. Slutligen antog 1947 års konferens en resolution angående eventuellt upprättande av ett internationellt organ för tryggande av föreningsfriheten.

¹ Jfr Bilaga till Kungl. Maj:ts proposition nr 111 till 1947 års riksdag, s. 47 o. f.

Såväl Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd som generalför-samlingen godkände sedermera de av arbetsorganisationen vid dess 30:e sammanträde antagna principerna samt anmodade organisationen att fort-sätta sina ansträngningar för att få till stånd en eller flera internationella konventioner.

Vid sitt 31:a sammanträde fattade arbetskonferensen en rad viktiga beslut i förevarande ämne. Sålunda beslöt konferensen

1) antaga en konvention angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten,

2) antaga en resolution angående upprättande av ett internationellt organ för tryggande av föreningsfriheten, enligt vilken konferensen anmodade arbetsbyråns styrelse att träda i förbindelse med vederbörande organ inom Förenta Nationerna för en närmare undersökning av frågan,

3) redovisa vissa slutsatser rörande frågan om tillämpningen av principerna om förenings- och förhandlingsrätten; tillika beslöt konferensen att uppföra denna fråga på dagordningen för konferensens nästkommande sammanträde i syfte att fatta definitivt beslut i ämnet samt

4) på dagordningen för nästkommande sammanträde för första diskussion uppföra frågan om »industrial relations», innefattande kollektivavtal, medling och skiljedom samt samverkan mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer.

Efter denna redogörelse övergår jag till att lämna en kortfattad analys av konventionens olika artiklar.

Konventionen torde, såsom i det föregående framhållits, kunna betraktas såsom ett första steg i utvecklingen av en internationell reglering av de rättigheter, som skola tillerkännas arbetsmarknadens partsorganisationer. Arbetskonferensen har fortfarande att till behandling upptaga åtskilliga av arbetsbyrån utarbetade rapporter och texter, avseende bl. a., att närmare fastställa den roll som arbetarnas och arbetsgivarnas sammanslutningar äro kallade att spela inom området för den sociala och ekonomiska politiken.

Av denna anledning har konventionen begränsats till att definiera de grundläggande garantier som arbetare och arbetsgivare samt deras organisationer böra åtnjuta. Dessa garantier, som arbetsorganisationens medlemsstater enligt konventionens artikel 1 åtaga sig att lämna, täcka alla väsentliga aspekter av arbetar- och arbetsgivarorganisationernas tillvaro från tidpunkten för deras grundande till deras upplösning.

Enligt artikel 2 skola arbetare och arbetsgivare »utan någon som helst åtskillnad, äga rätt att utan därtill i förväg inhämtat medgivande bilda organisationer efter sitt fria skön ävensom att utan andra förbehåll än dem vederbörande organisations stadgar uppställa, ansluta sig till sådana organisationer».

Denna artikel garanterar för det första arbetarna och arbetsgivarna rätt att bilda och ansluta sig till organisationer utan därtill i förväg inhämtat bemyndigande av de offentliga myndigheterna. Stater, beträffande vilka

konventionen är i kraft, erkänna sålunda rätten att bilda och tillhöra organisationer såsom en arbetare och arbetsgivare tillkommande rätt samt avstå därigenom från att vare sig direkt eller indirekt ifrågasätta denna rätt.

Vad vidare beträffar formuleringen »utan någon som helst åtskillnad» bör denna tolkas såsom innebärande, att föreningsfrihet skall tillkomma icke blott arbetare och arbetsgivare inom det privata näringslivet utan även anställda och tjänstemän i det allmännas tjänst utan någon som helst åtskillnad med avseende å sysselsättning, kön, hudfärg, ras, trosbekännelse, nationalitet eller politisk åsikt.

Genom att slutligen i konventionen intaga orden »organisationer efter sitt fria skön», avsåg konferensen att taga hänsyn till det förhållandet, att det i åtskilliga länder finnes flera representativa arbetar- och arbetsgivarorganisationer, mellan vilka vederbörande av religiösa eller politiska skäl kan välja, men gav icke härigenom något uttryck för en uppfattning i frågan, huruvida en enhetlig fackorganisation är att föredraga i arbetarnas och arbetsgivarnas intresse framför ett flertal sammanslutningar.

Konventionens artikel 3 definierar arbetar- och arbetsgivarorganisationernas självstyrelse. Enligt första stycket av artikeln skola organisationerna »äga rätt att avfatta sina stadgar och reglementen samt utse sina representanter i full frihet, organisera sin förvaltning och verksamhet samt fastställa sitt handlingsprogram». Artikelns andra stycke föreskriver, att »offentliga myndigheter skola avhålla sig från varje ingripande, som begränsar denna rätt eller inverkar menligt på dess lagenliga utövande».

Den rätt att bilda organisationer, som enligt artikel 2 tillförsäkras arbetare och arbetsgivare såsom individer, kompletteras i förevarande artikel genom den organisationerna lämnade friheten att själva handhava sina angelägenheter som de önska.

Artikel 4 föreskriver, att arbetar- och arbetsgivarorganisationer icke skola kunna genom administrativ åtgärd vare sig upplösas eller förbjudas att bedriva sin verksamhet. Denna bestämmelse avser att sätta organisationerna i stånd att komma i åtnjutande av alla garantier, som ett normalt rättsligt förfarande lämnar i sådana fall, då upplösning eller förbud stadgas i den nationella lagstiftningen såsom ett straff för en överträdelse av lagen.

I artikel 5 föreskrives, att arbetar- och arbetsgivarorganisationer skola äga rätt att bilda och ansluta sig till förbund och centralorganisationer, såväl nationella som internationella. Denna bestämmelse giver uttryck åt den solidaritet i intressefrågor som förenar arbetare med arbetare och arbetsgivare med arbetsgivare, en solidaritet som icke är begränsad till vare sig företag, sysselsättning, industri eller land. Artikeln står vidare i överensstämmelse med den praxis som tillämpats både av Förenta Nationerna och Internationella arbetsorganisationen, vilken som bekant formellt erkänt nationella och internationella arbetar- och arbetsgivarorganisationers status och anknutit dem till sin verksamhet.

Artikel 6 stadgar, att de i de föregående artiklarna lämnade garan-

tierna skola omfatta förbund och centralorganisationer av arbetare och arbetsgivare.

I artikel 7 stadgas, att »arbetar- och arbetsgivarorganisationers, förbunds och centralorganisationers förvärv av rättskapacitet icke skall vara underkastat villkor av beskaffenhet att inskränka tillämpningen av bestämmelserna i artiklarna 2, 3 och 4 härövan», d. v. s. de artiklar, som lämna föreskrifter om arbetar- och arbetsgivarorganisationers bildande, verksamhet och upplösning. Denna artikels huvudsakliga uppgift är att förhindra, att förlänandet av rättskapacitet tjänar såsom förevändning att ifrågasätta de i konventionen givna garantierna.

Ett av de mest komplicerade problem som måste lösas vid konventionens utformande var spørsmålet att bringa begreppet »föreningsfrihet» såsom detta definieras i konventionen i överensstämmelse med begreppet »allmän ordning» eller »lagenlighet».

Artikel 8 föreskriver i första stycket, att »vid utövändet av de i denna konvention fastställda rättigheterna skola arbetare och arbetsgivare samt deras respektive organisationer, i likhet med andra enskilda personer eller organiserade sammanslutningar, ställa sig landets lagar till efterrättelse». I andra stycket av samma artikel heter det emellertid, att »landets lagar må icke avfattas eller tillämpas på sätt, som kan vara ägnat att begränsa i denna konvention fastställda garantier».

Uttrycket »landets lagar» i artikelns andra stycke torde få tolkas såsom avseende hela den nationella lagstiftningen, sålunda innefattande varje speciallagstiftning, som hänför sig till arbetares och arbetsgivarorganisationer. Åtskilliga ändringsförslag hade framlagts i syfte att i konventionstexten infoga en hänvisning till nationell lagstiftning rörande arbetar- och arbetsgivarorganisationer, så att staterna skulle kunna utfärda vissa bestämmelser, som utan att inskränka på organisationernas rättigheter, likväl skulle angiva de villkor som ansåges oundgängliga för deras bildande och normala verksamhet. Dessa ändringsförslag återtogos dock.

Konventionens tillämpningsområde bestämmes av den mycket allmänna formuleringen »utan någon som helst åtskillnad» i den ovan behandlade artikel 2. I avsaknad av en formell reservation kunna alla arbetsgivare och alla arbetare, även de i offentlig tjänst anställda, göra anspråk på att konventionen skall tillämpas på dem. Med hänsyn emellertid till den omständigheten att i åtskilliga länder medlemmar av poliskåren och stundom även medlemmar av krigsmakten ej ha rätt att organisera sig, antog konferensen en bestämmelse, artikel 9, varigenom åt den nationella lagstiftningen förbehålles rätten att bestämma, i vilken utsträckning konventionen skall tillämpas på krigsmakt och poliskår. I enlighet med artikel 19 mom. 8 av Internationella arbetsorganisationens stadga skall dock »medlemsstats ratificering av denna konvention icke utöva inverkan på redan existerande lag, dom, sedvänja eller avtal, på grund varav medlemmar av krigsmakten eller poliskåren åtnjuta någon genom denna konvention dem tillförsäkrad rättighet».

I artikel 10 lämnas en definition av begreppet »organisation», varmed skall förstås varje sammanslutning av arbetare eller arbetsgivare, som har till ändamål att främja och värna arbetares och arbetsgivares intressen. Diskussion i vederbörande utskott klargjorde, att denna bestämmelse borde tolkas så, att arbetare och arbetsgivare och deras organisationer äga rätt att inom ramen för artikel 8 ansluta sig till vilken som helst politisk eller annan organisation.

I artikel 11 upptagas föreskrifter om skydd för organisationsrätten, medan detaljerna rörande tillämpningen skola avgöras i en internationell reglering rörande organisationsrätten och rätten att föra kollektivavtalsförhandlingar.

Artiklarna 12 och 13 slutligen äro grundade på artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga och innehålla sedvanliga bestämmelser rörande konventionens tillämpning på utanför moderlandet belägna områden.

Konventionen antogs med 127 röster mot 0, medan 11 delegater nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för konventionens antagande.

Över ifrågavarande konventionstext har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet efter hörande av socialstyrelsen samt svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen i Sverige och tjänstemännens centralorganisation avgivit yttrande.

Socialstyrelsen erinrar om att styrelsen i ett tidigare till delegationen avgivet yttrande tillkännagivit som sin mening, att biträdandet av en konvention efter de av Internationella arbetsbyrån ifrågasatta riktlinjerna icke torde behöva föranleda några större ändringar av svensk rätt. Styrelsen fortsätter.

Det kunde konstateras, att vissa från svensk sida till Internationella arbetsbyrån framförda önskemål beträffande enskilda punkter hade tillgodosetts i den antagna konventionen. Konventionens artikel 2 innehöller emellertid en generell regel om arbetsgivares och arbetares rätt att bilda organisationer samt ansluta sig till sådana. I anknytning härtill ville styrelsen åberopa ett till delegationen avgivet yttrande angående Internationella arbetsbyråns rapport om principerna för tillämpning av organisationsrätten och rätten att kollektivt förhandla. Styrelsen hade där erinrat om ett från svenskt håll framfört men icke beaktat förslag om införandet av en förmanusklausul i de ifrågasatta bestämmelserna och framhållit, att anslutning till en internationell reglering utan sådan klausul skulle förutsätta ändring av 3 § lagen om förenings- och förhandlingsrätt, vilken anslöte sig till en sedan länge i vårt land utbildad och i ett flertal kollektivavtal kodifierad rättsuppfattning. Med hänsyn till den anförda synpunkten vore styrelsen tveksam, huruvida konventionen kunde ratificeras av Sverige, innan den i nämnda yttrande berörda frågan om tillämpningsprinciperna hade klarlagts, vilket avsåges skola ske vid Internationella arbetskonferensens nästa sammanträde.

Socialstyrelsen har i övrigt icke haft något att erinra mot en svensk ratifikation av ifrågavarande konvention.

Svenska arbetsgivareföreningen tillstyrker att Sverige ratificerar konventionen.

Landsorganisationen tillstyrker likaledes svensk ratifikation av konventionen, då de allmänna principer för den fackliga organisationsfriheten och föreningsrätten, som fastställas i konventionen, sedan länge erkänts av den svenska rättsordningen.

Tjänstemännens centralorganisation (TCO) har i princip intet att erinra mot en internationell reglering av ifrågavarande spörsmål i enlighet med konventionen. Med avseende å artikel 9 i konventionen anser sig TCO dock böra framhålla, att från TCO:s representant vid tidigare handläggning av denna fråga inom Internationella arbetsbyrån hävdats, att någon särbestämmelse beträffande konventionens tillämpning på krigsmakt och poliskår icke vore nödvändig. Då emellertid den svenska lagstiftningen vore så utformad, att de nuvarande bestämmelserna om förenings- och förhandlingsrätt icke gjorde några principiella undantag för denna grupp, syntes det TCO icke föreligga några skäl, varför konventionen ur denna synpunkt icke skulle kunna antagas av Sverige. Ur allmänna synpunkter syntes det emellertid alltjämt TCO såsom om denna bestämmelse icke borde vara nödvändig.

För egen del anför *delegationen* följande.

Årets arbetskonferens kommer att bl. a. taga slutlig ställning till ett konventionsförslag angående tillämpningen av principerna för förenings- och förhandlingsrätten, vilket förslag preliminärt diskuterats vid 1948 års konferens i San Francisco. Därvid hävdades från det svenska regeringsombudets sida med skärpa, att denna tillämpningskonvention skulle förse med en bestämmelse liknande den som finnes intagen i 3 § 5 st. lagen den 11 september 1936 om förenings- och förhandlingsrätt om s. k. förmansklausul. Efter diskussion inom vederbörande utskott återtogs visserligen ett yrkande av denna innebörd, men det lär kunna förväntas, att förslaget kommer att från svenska regeringens sida ånyo framföras vid årets konferens. I likhet med socialstyrelsen finner delegationen det tveksamt, om artikel 2 i förevarande konvention står i god överensstämmelse med nyss åberopade lagrum. Ehuru delegationen finner det i och för sig angeläget, att Sverige ratificerar förevarande konvention, synes det delegationen likväl, med hänsyn till sagda tveksamhet, önskvärt, att dessförinnan full klarhet uppnås beträffande tillämpningsprinciperna. Som nyss nämnts kan ett klarläggande härutinnan förväntas redan vid årets arbetskonferens. Med hänsyn härtill håller delegationen för mest välbetänkt, att frågan om ratifikation från Sveriges sida får anstå, till dess slutlig ställning tagits till tillämpningsprinciperna.

Departementschefen.

Den här föreliggande konventionen innehåller vissa allmänna principer rörande den fackliga organisationsfriheten. Dessa principer äro, såsom landsorganisationen påpekat, sedan länge erkända i vårt land. Det är med hänsyn härtill själfvallet önskvärt att en ratifikation från svensk sida sker. Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har emellertid i likhet med socialstyrelsen funnit det tveksamt, huruvida artikel 2

av konventionen står i god överensstämmelse med 3 § 5 stycket lagen om förenings- och förhandlingsrätt och med hänsyn härtill ansett det välbetänkt att med ratificering av konventionen finge anstå till dess klarhet vunnits beträffande utformningen av den internationella reglering angående tillämpningen av principerna för förenings- och förhandlingsrätten, som avses skola slutligt behandlas vid årets arbetskonferens.

I nyssnämnda artikel stadgas att arbetare och arbetsgivare skola, utan någon som helst åtskillnad, äga rätt att utan därtill i förväg erhållet medgivande bilda organisationer efter sitt fria skön ävensom att utan andra förbehåll än dem vederbörande organisations stadgar uppställa, ansluta sig till sådana organisationer. Lagen om förenings- och förhandlingsrätt innehåller i 3 § — utöver en definition av begreppet föreningsrätt — bl. a. ett angivande av de omständigheter, under vilka kränkning av föreningsrätten föreligger. Sådan kränkning föreligger, heter det i paragrafens tredje stycke, om å arbetsgivar- eller arbetstagersidan åtgärd vidtages mot någon å andra sidan för att förmå honom att icke inträda i eller utträda ur förening. I paragrafens femte stycke säges vidare, att vad i paragrafen stadgas skall icke utgöra hinder för intagande av föreskrift i avtal, att arbetsledare ej må vara medlem i förening, som avser tillvaratagande av honom underställd personals intressen gentemot arbetsgivaren (s. k. förmansklausul).

Delegationens tveksamhet i denna fråga kan jag icke dela. Förevarande konvention avser uppenbarligen främst att skapa en laglig grund och undanröja hinder för utvecklandet av det organisationsväsende, som anses vara en nödvändig förutsättning för att höja arbetarnas levnadsstandard. Konventionens artikel 2 torde icke innebära annat än att från statens sida några hinder icke få läggas för den fria organisationsrätten. Frågan i vad mån organisationerna på arbetsmarknaden faktiskt kunna inverka på den fria organisationsrätten — exempelvis genom avtal om förmansklausul eller genom avtal, innefattande bestämmelser om skyldighet för arbetstagare att tillhöra viss fackförening — beröres sålunda enligt min mening icke av ifrågavarande artikel, utan kommer detta spörsmål att regleras i en eventuell framtida internationell överenskommelse angående tillämpning av organisationsrättens principer. Vid sådant förhållande och då ej heller i övrigt några hinder för ratifikation från svensk sida av här förevarande konvention torde föreligga, vill jag tillstyrka en sådan ratifikation.

Jag övergår nu till att i ett sammanhang behandla konventionen angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation och rekommendationen beträffande samma ämne.

Konvention (nr 88) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation.

Beträffande den tidigare behandlingen av den fråga som regleras genom förevarande konvention (*Bil. B*) må följande anföras.

Vid sitt 98:e sammanträde beslöt arbetsbyråns styrelse att på dagordningen för Internationella arbetskonferensens 30:e sammanträde, Genève, juni—juli 1947 uppföra frågan om den offentliga arbetsförmedlingens organisation för behandling enligt den s. k. dubbla diskussionsproceduren.

Den dubbla diskussionsproceduren innebär, att frågan blir föremål för behandling vid två på varandra följande konferenser. Sedan arbetsbyrån utarbetat en preliminär rapport innehållande en redogörelse för lagstiftning och praxis i olika länder ävensom ett frågeformulär i ämnet — vilket frågeformulär i vederbörlig ordning besvarats av svenska regeringen — utarbetar arbetsbyrån ännu en rapport på grundval av de svar på frågeformuläret, som inkommit från de olika medlemsstaternas regeringar. Tillika angivas de huvudspörsmål, som böra övervägas vid den första behandlingen. Med ledning av vad som därvid framkommit utarbetar arbetsbyrån därefter förslag till konventions- eller rekommendationstexter, vilka, sedan de underställts regeringarna, föreläggas konferensen för en andra behandling.

Det må erinras om att arbetskonferensen år 1919 antog en konvention angående arbetslöshet (ratificerad av Sverige), vars artikel 2 bl. a. stadgar, att ett system av avgiftsfria offentliga arbetsförmedlingsbyråer skall upprättas under kontroll av en central myndighet. Vidare antog arbetskonferensen år 1933 en konvention jämte därtill ansluten rekommendation om avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (likaledes ratificerad av Sverige), varjämte konferensen år 1944 antog en rekommendation angående den offentliga arbetsförmedlingen, vilken innehåller regler som icke blott äro tillämpliga under övergångsperioden från krig till fred utan även utgöra en del av ett program på lång sikt.

Vad härefter angår konventionens innehåll så föreskriver *a r t i k e l 1*, att en avgiftsfri offentlig arbetsförmedling skall upprätthållas, vars huvuduppgift skall vara att, där så är erforderligt i samverkan med andra, dylik verksamhet utövande offentliga och enskilda institutioner, åvägbringa bästa möjliga organisation av arbetsmarknaden såsom en integrerande del av ett nationellt program för att uppnå och vidmakthålla full sysselsättning samt utveckla och utnyttja produktionsresurserna.

Sedan arbetsförmedlingens huvuduppgift preciserats, övergår konventionen till att i allmänna ordalag angiva organisationsmetoder samt de särskilda uppgifter som skola åvila arbetsförmedlingen i varje land.

Sålunda föreskrives i *a r t i k e l 2*, att den offentliga arbetsförmedlingen skall bestå av ett landsomfattande system av arbetsförmedlingsorgan under ledning av en central myndighet. Det sätt, på vilket förmedlingen bör organiseras, genom lokala och regionala organ, bestämmes i *a r t i k e l 3*. I *a r t i k e l 4* föreskrives, att representanter för arbetsgivare och arbetare skola till lika antal deltaga i arbetsförmedlingens organiserande och verksamhet, och utöver den centrala rådgivande nämnden skola, där så är erforderligt, även finnas regionala och lokala nämnder. I fråga om hänvisning av arbetskraft innehåller konventionen endast i *a r t i k e l 5* en allmänt avfattad föreskrift av innebörd att riktlinjerna i detta avseende skola

utformas efter samråd med arbetsgivarnas och arbetarnas representanter, medan mera detaljerade regler i ämnet återfinnas i rekommendationen.

Arbetsförmedlingens särskilda uppgifter angivas närmare i artikel 6. Artikel 7 behandlar åtgärder för att underlätta anställning inom speciella yrken och näringsgrenar och artikel 8 anordningar för ungdomens behov.

Övriga bestämmelser i konventionen behandla arbetsförmedlingens personal, metoder för att stimulera till ett ökat utnyttjande från både arbetsgivarnas och arbetarnas sida av arbetsförmedlingens tjänster på frivillighetens väg samt samarbete mellan den offentliga arbetsförmedlingen med privata arbetsförmedlingsbyråer, som drivas utan vinstsyfte.

Konventionen antogs med 129 röster mot 0; 7 ombud nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för konventionens antagande.

Över konventionen har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, efter hörande av socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation, avgivit yttrande.

Socialstyrelsen erinrar i sitt utlåtande att styrelsen i tidigare yttrande till delegationen ifrågasatt lämpligheten av att nu göra arbetsförmedlingens organisation till föremål för en internationell reglering och att ge regleringen formen av en konvention; i varje fall borde en sådan konvention begränsas till arbetsförmedlingsverksamhetens huvuddrag.

Härefter anför socialstyrelsen följande.

Det borde här ånyo anmärkas, att arbetsförmedlingen i konventionens artikel 1 punkt 2 syntes ha tilldelats en mera vittgående uppgift än som torde ha förutsatts i samband med statens övertagande av arbetsförmedlingsverksamheten i Sverige.

I konventionens artikel 4 krävdes, att samverkan mellan representanter för arbetsgivare och arbetare inom den offentliga arbetsförmedlingen skulle tryggas genom särskilda rådgivande nämnder. Det torde böra undersökas, huruvida uppställandet av ett sådant krav kunde vara förenligt med den svenska arbetsmarknadsstyrelsens organisation, som redan innefattade representation för parterna på arbetsmarknaden men kanske dock icke strikt formellt motsvarade konventionens här berörda föreskrift.

Socialstyrelsen ville åter vitsorda den avsevärda betydelsen av att en internationell överenskommelse ernåddes om sådan skyldighet för arbetsförmedlingen att medverka vid administrationen av arbetslöshetsförsäkringen samt av hjälp- och andra åtgärder för arbetslösa, som föreskreves i artikel 6 punkt d.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller inledningsvis, att konventionens allmänna principer och bestämmelser i stort sett syntes överensstämma med vad som redan enligt lagstiftning, administrativa förordningar eller praxis tillämpades i Sverige. Även i de punkter, där konventionens bestämmelser eller ordalag avveke från vad i Sverige gällde, syntes dock förefintliga svenska författningar äga en sådan utformning, att konventionen här kunde tillämpas utan ändringar av eller tillägg till dessa författningar. I viss ut-

sträckning hade utvecklingen i Sverige hunnit längre än vad som kunde anses utgöra konventionens målsättning. Detta vore förhållandet exempelvis beträffande organisationen av den centrala och regionala ledningen av arbetsförmedlingen. Vad ovan anförts eller i fortsättningen anfördes torde emellertid enligt arbetsmarknadsstyrelsens mening icke böra utgöra något hinder för Sveriges ratificering av förevarande konvention.

Styrelsen upptager härefter till närmare granskning vissa punkter i konventionen, vilka i större eller mindre mån avvika från vad i Sverige gäller eller som synas erfordra ett klarläggande från svensk synpunkt, samt anför härom bl. a. följande.

Artikel 1 mom. 1. Bestämmelserna om offentlig arbetsförmedling äro numera icke, såsom fallet tidigare var, intagna i en lag (lag om offentlig arbetsförmedling den 15 juni 1934, SFS nr 267/1934) utan återfinnas i en kungörelse (Kungl. Maj:ts kungörelse om den offentliga arbetsförmedlingen den 30 december 1947, SFS nr 983/1947), i vilken kungörelse §§ 2—5 innehålla de generella bestämmelserna om arbetsförmedlingens organisation och arbetsprinciper. Upprätthållandet av en avgiftsfri offentlig arbetsförmedling måste emellertid, då beslut härom fattats av statsmakterna, anses tillfullo tryggat.

Mom. 2. Vad häri säges om att arbetsförmedlingen skall medverka »för att uppnå och vidmakthålla full sysselsättning samt utveckla och utnyttja produktionsresurserna» har i vederbörliga svenska författningar icke erhållit en motsvarande konkret utformning, men kan anses ha kommit till uttryck i instruktionen för arbetsmarknadsstyrelsen (SFS nr 439/1948). I 1 § av instruktionen stadgas bland annat, att styrelsen skall handhava ledningen av statlig och statsunderstödd planläggningsverksamhet för åtgärder till motverkande av arbetslöshet samt att styrelsen har att vidtaga åtgärder, som betingas av brist på arbetskraft. I anslutning härtill har i instruktionen också intagits följande föreskrift: »Styrelsen skall med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen på de områden, som äro föremål för dess verksamhet, såväl inom landet som såvitt möjligt i utlandet, samt vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, vilka styrelsen finner påkallade.»

Artikel 3 mom. 2. Häri angivna bestämmelser angående omprövning och översyn av arbetsförmedlingens organisation äga ingen direkt motsvarighet i de svenska författningarna, men den arbetsmarknadsstyrelsen tillkommande allmänna uppgiften att vidtaga nödiga åtgärder för upprätthållandet av arbetsförmedlingens effektivitet torde få anses täcka konventionsartikelns innehåll (jfr härmed även det stadgande i instruktionen för arbetsmarknadsstyrelsen, som ovan citerats under avsnittet om artikel 1 mom. 2).

Det må också framhållas, att det åligger länsarbetsnämnderna att ständigt aktgiva på arbetsförmedlingens organisation i vederbörande län. I 2 § av instruktionen för länsarbetsnämnderna (SFS nr 440/1948) stadgas nämligen, att det åligger länsarbetsnämnd att följa utvecklingen på arbetsmarknaden inom länet och hos arbetsmarknadsstyrelsen göra de framställningar och de förslag, vartill läget giver anledning.

Artikel 4 mom. 1. Genom den organisation, som den centrala arbetsmarknadsmyndigheten i Sverige erhållit, har tillgodosetts, att arbetsmarknadsparterna äro representerade vid ledningen av arbetsförmedlingsverksamheten. Arbetsgivarnas och arbetstagarnas representanter äro emellertid icke ledamöter av en rådgivande nämnd utan av en beslutande styrelse, varigenom förutsättningarna för samverkan mellan parterna får anses tryggad.

— Arbetsförmedlingens regionala organ, länsarbetsnämnderna, ha en med arbetsmarknadsstyrelsen likartad organisation.

Mom. 3. I förefintliga beslutande organ (arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna) äro arbetsgivare och arbetstagare representerade till lika antal och utsedda efter samråd med vederbörande parorganisationer, men ifrågavarande organ äro likväl icke paritetiskt sammansatta, då vid sidan av nämnda representanter ingå sådana bland annat för jordbruksnäringen, för tjänstemannaorganisationer samt för frågor om kvinnlig arbetskraft.

Artikel 11. Någon organiserad samverkan mellan den offentliga arbetsförmedlingen och privata, utan vinstsyfte drivna arbetsförmedlingsbyråer existerar för närvarande icke i Sverige. Dess byråer äro visserligen rapporteringsskyldiga till arbetsmarknadsstyrelsen, men därutöver synes en reell samvekan böra komma till stånd. Någon ändring av gällande bestämmelser torde härvidlag icke vara påkallad; tillräcklig grundval för initiativ i samarbetsfrågan torde föreligga genom bestämmelserna i instruktionerna för arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna, vari (§ 1 resp. § 2) vederbörande myndigheter åläggas att »samarbeta med enskilda organisationer på de områden, som beröras av dess verksamhet».

Svenska arbetsgivareföreningen, som utgår från att den i artikel 1 punkt 2 sista satsen i konventionen upptagna huvuduppgiften för arbetsförmedlingen att vidmakthålla full sysselsättning icke kommer att medföra ändring i den svenska arbetsförmedlingens uppgift — i det svenska efterkrigsprogrammet talar man som bekant ej om full sysselsättning utan om hög och jämn sysselsättning — tillstyrker, att Sverige ratificerar konventionen.

Landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation tillstyrka likaledes ratificering.

För egen del har *delegationen* under åberopande av innehållet i de till delegationen avgivna yttrandena och med vitsordande av att den organisation, som arbetsförmedlingen numera i vårt land erhållit, minst motsvarar de föreskrifter, som upptagits i konventionen, tillstyrkt, att konventionen angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation ratificeras av Sverige.

Rekommendation (nr 83) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation.

Rekommendationen (*Bil. C*), som innehåller kompletterande bestämmelser till konventionen, lämnar detaljerade regler med vissa utvidgningar av de i konventionen fastställda grundprinciperna samt anger metoder för dessas tillämpning.

Vid konferensen antogs rekommendationen med 102 röster mot 24; fyra ombud nedlade sina röster. Av de svenska ombuden röstade regerings- och arbetarombuden för och arbetsgivarombudet mot rekommendationens antagande.

Över rekommendationen har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet avgivit yttrande efter hörande av samma myndigheter och organisationer som beträffande konventionen i ämnet.

Socialstyrelsen ifrågasätter lämpligheten ur svensk synpunkt av att föreskrifter om arbetsmarknadsstatistikens anordning upptagas i rekommendationen och framför tanken på en särskild konvention eller rekommendation i fråga om arbetsmarknadsstatistiken. Styrelsen förklarar sig icke vara beredd att nu taga definitiv ställning till rekommendationen ur denna synpunkt.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller att i rekommendationen intagna bestämmelser i stort sett överensstämmer med vad som gäller för den svenska arbetsförmedlingens vidkommande. Då bestämmelserna i rekommendationen i flertalet mera väsentliga avsnitt sammanfölla med i konvention nr 88 angivna stadganden, vilka närmare berörts i styrelsens utlåtande, syntes en detaljgranskning av rekommendationen i detta sammanhang icke vara påkallad. Däremot borde i rekommendationen intagna bestämmelser, i den mån de ginge utöver den av konventionen angivna ramen, beaktas av statsmakterna och vederbörande myndigheter vid en fortsatt utbyggnad och effektivisering av den offentliga arbetsförmedlingen. Det kunde slutligen anmärkas, att vissa av rekommendationens bestämmelser åsyftade arbetsuppgifter, som i Sverige helt eller delvis tillkomme andra statliga myndigheter än arbetsförmedlingen.

Svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation ha intet att erinra mot rekommendationen.

Delegationen har för sin del begränsat sig till att i anslutning till det av arbetsmarknadsstyrelsen gjorda uttalandet tillstyrka, att rekommendationen blir föremål för övervägande vid statsmakternas prövning av frågan om den offentliga arbetsförmedlingens fortsatta utveckling.

Departementschefen.

Vad först angår *konvention (nr 88) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation* ha i fråga om möjligheterna för svensk ratifikation av densamma vissa detaljerinringar framförts av socialstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen. Av dessa erinringar synas de som gälla anordningarna för tryggande av samverkan med representanter för arbetsgivare och arbetare vara de viktigaste. Det torde vara obestridligt att strängt formellt vissa skiljaktigheter föreligga mellan gällande svenska system och de föreskrifter rörande partsrepresentation, som meddelats i konventionens artikel 4 och som innebära, att samverkan med arbetsmarknadens parter skall tryggas genom rådgivande paritetiskt sammansatta nämnder. Enligt i Sverige gällande ordning äro arbetsgivarnas och arbetstagarnas representanter icke ledamöter av en rådgivande nämnd utan av det beslutande organet (arbetsmarknadsstyrelsen respektive länsarbetsnämnd); dessutom är arbetsmarknadsparternas representation icke strängt paritetisk, i det att plats

jämväl beretts åt representanter för bl. a. jordbruksnäringen och tjänstemannaorganisationer. Av det sagda torde emellertid framgå att skiljaktigheterna mellan den i Sverige tillämpade ordningen och den i konventionen föreskrivna väsentligen bestå däri, att man i Sverige gått längre i sin strävan att tillförsäkra arbetsmarknadens parter inflytande på den offentliga arbetsförmedlingen. Jag anser följaktligen icke, att dessa skiljaktigheter äro av beskaffenhet att böra förhindra ratifikation från svensk sida av förevarande konvention och vill sålunda tillstyrka, att ratifikation kommer till stånd.

I fråga om *rekommendationen (nr 83) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation* ansluter jag mig till vad delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet anfört och vill sålunda förorda, att rekommendationens föreskrifter beaktas vid statsmakternas prövning av den offentliga arbetsförmedlingens fortsatta utveckling.

Härefter upptager jag till behandling konventionerna angående kvinnors och minderårigas nattarbete inom industrien. På grund av det samband, som föreligger mellan dessa båda konventioner, kommer jag att behandla konventionerna i ett sammanhang.

Konvention (nr 89) angående kvinnors nattarbete inom industrien (reviderad 1948).

Beträffande tidigare antagna internationella konventioner på detta område må erinras att i 1906 års Bernkonvention i ämnet, vilken konvention för Sveriges del tillträtts genom Kungl. Maj:ts beslut den 14 januari 1910, stadgas, att kvinnor, som äro anställda i industriella företag, vari användas flera än tio arbetare, skola beredas nattvila under minst elva timmar i följd och att tiden mellan klockan 22 och 5 skall ingå i dessa elva timmar. Från denna huvudregel finnas vissa undantag. Sålunda må kvinnor användas till arbete jämväl å sagda tid, då fråga är om nödfallsarbete eller i det fall att arbetet avser råvaror under beredning, vilka äro underkastade mycket hastig förvandling. Vid säsongarbete eller eljest vid undantagsvis forcerat arbete kan den oavbrutna 11-timmarsledigheten under högst sextio dagar om året inskränkas till 10 timmar av dygnet.

År 1919 antogs i Washington en ny konvention angående kvinnors nattarbete. Enligt denna konvention få inga kvinnor sysselsättas under natten inom något industriellt företag, offentligt eller enskilt, eller inom någon gren därav, med undantag av företag, där endast medlemmar av samma familj sysselsättas. Med beteckningen »natt» skall förstås en tidrymd av minst 11 på varandra följande timmar, vari skall ingå tiden mellan klockan 22 och 5. Vad sålunda stadgats skall dock icke äga tillämpning vid nödfallsarbete eller då arbetet avser tillvaratagande av ämnen, som äro ut-

satta för snabb försämring. Vidare bestämmes, att i industriella företag, som äro underkastade inverkan av årstiderna, samt i varje fall, där särskilda omständigheter undantagsvis kräva det, den såsom natt angivna tidrymden må inskränkas till 10 timmar under sextio dagar om året.

I den proposition (nr 40) med förslag till ändring i vissa delar av arbetarskyddslagen, som förelades 1931 års riksdag, anförde föredragande departementschefen (s. 111), att prövningen av förutsättningarna för anslutning till Washingtonkonventionen borde anstå, till dess frågan om vissa jämkningar i konventionen blivit slutligen avgjord. Riksdagen delade denna uppfattning.

Washingtonkonventionen reviderades i Genève 1934. Ändringarna bestodo däri, att konventionen icke skulle äga tillämpning å kvinnor, som intaga med ansvar förenade, ledande befattningar och i vanliga fall ej utföra manuellt arbete, samt att i fall av exceptionella förhållanden, som berörde arbetarna i en viss industri eller trakt, vederbörande myndighet skulle äga att efter hörande av de arbetsgivar- och arbetarorganisationer saken kunde angå besluta, att i fråga om kvinnor, som sysselsattes i åsyftade industri eller trakt, tidrymden mellan klockan 23 och 6 skulle kunna träda i stället för tidrymden mellan klockan 22 och 5.

I samband med att Kungl. Maj:tt inhämtade riksdagens yttrande över den reviderade konventionen (prop. nr 84/1935) uttalade föredragande departementschefen, att frågan om konventionens ratificering tillsvidare borde anstå med hänsyn till det förberedande skick, vari ärendet befunno sig. Riksdagen anslöt sig till denna uppfattning (skriv. nr 87/1935).

Frågan om partiell revision av konventionen (nr 4) angående kvinnors nattarbete (1919) och den år 1934 reviderade konventionen i samma ämne (nr 41) hade uppförts på dagordningen för 1948 års allmänna konferenssammanträde på grundval av en av arbetsbyrån utarbetad tioårsrapport rörande tillämpningen av dessa konventioner. Det huvudsakliga syftet med den nu föreslagna revisionen är att göra uttrycket »natt» mera smidigt för att underlätta genomförandet av tvåskiftsystemet, vilket erhållit en alltmera ökad betydelse i ett flertal länders efterkrigsekonomi. De viktigaste punkter, i vilka 1934 års konvention genom förevarande konvention reviderats, äro följande.

Den reviderade konventionen (*Bil. D*) föreskriver, liksom 1934 års (av Sverige hittills ej ratificerade) konvention på detta område, en nattvila av minst 11 på varandra följande timmar men ger större möjligheter att avpassa nattvilans förläggning efter skilda behov. Enligt den tidigare konventionen skall nämligen denna nattvila i regel börja senast klockan 22 och sluta tidigast klockan 5; denna tidsintervall kan dock undantagsvis ersättas med intervallen mellan klockan 23 och klockan 6 genom vederbörande myndighets beslut efter samråd med arbetsgivarernas och arbetarnas organisationer. Enligt de reviderade föreskrifterna (artikel 2) åter skall nattvilan förläggas så, att däri enligt vederbörande myndighets bestämmande ingår

en tidsperiod av minst sju på varandra följande timmar mellan klockan 22 och klockan 7, dock att det åligger myndigheten att samråda med organisationerna, innan nattvilans början fastställs till en senare tid än klockan 23. Stadgandet har utformats med viss hänsyn till att senare tider för arbetets förläggning allmera ha kommit i bruk på arbetsplatserna i olika länder.

Den reviderade konventionen bibehåller tidigare medgivna undantag från nattarbetsförbudet för kvinnor, dock att en ny bestämmelse införts (artikel 5: 1), i vilken stadgas, att förbudet mot kvinnors nattarbete må upphävas av regeringen efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, då vid allvarligt nödtillstånd det allmännas intresse så påfordrar. Liknande bestämmelser finnas i ett flertal andra konventioner och ha till ändamål att tillgodose särskilda av krig m. m. föranledda förhållanden. I mom. 2 av samma artikel föreskrives därjämte, att vederbörande regering skall i sin årsredogörelse angående tillämpningen av konventionen underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om sådan åtgärd.

Med avseende å de i 1934 års konvention föreskrivna undantagen för kvinnor, som intaga med ansvar förenade, ledande befattningar och i vanliga fall ej utföra manuellt arbete, utsträcker den reviderade texten (artikel 8) detta undantag till att omfatta a) kvinnor, som innehava med ansvar förenad anställning av ledande eller teknisk natur och b) kvinnor, sysselsatta med sjukvårds- och välfärdsarbete och som normalt ej utföra manuellt arbete.

Övriga ändringar hänföra sig till särbestämmelser för Indien och Siam, varjämte ett antal terminologiska förändringar gjorts, särskilt i avseende å uttrycket »industriföretag».

Den reviderade konventionen antogs av konferensen med 120 röster mot 2; nio ombud nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för konventionens antagande.

Över förevarande konvention har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet yttrat sig efter att ha hört socialstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, svenska arbetsgivareföreningen, tjänstemännens centralorganisation och landsorganisationen.

Socialstyrelsen tillstyrker att åtgärder vidtagas för en ratificering av konventionen.

Arbetarskyddsstyrelsen anför i huvudsak följande.

Enligt den nya arbetarskyddslag, som antagits av 1948 års riksdag, avse de särskilda bestämmelserna i 36 § första stycket om kvinnors nattarbete »kvinna, som användes till hantverks- eller industriellt arbete». Någon definition på dylikt arbete eller någon uppräknning av verksamhetsgrenar, som äro att hänföra dit, finnes icke i lagen. Vad som skall hänföras till industriellt eller till icke industriellt arbete måste i varje särskilt fall avgöras genom tolkning av arbetarskyddslagen.

Det ovannämnda stadgandet i 36 § nya arbetarskyddslagen föreskriver, att »kvinna, som användes till hantverks- eller industriellt arbete, skall för

nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst elva timmar varje dygn. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 22 och klockan 5». Den svenska lagen är sålunda begränsad till »hantverks- eller industriellt arbete», under det att konventionen synes avse alla kvinnor vid ett industriföretag, bortsett från undantagen enligt artikel 8. Under förutsättning att denna tolkning av konventionen gäller, synes någon ratifikation av konventionen icke kunna äga rum. Någon ändring av den ifrågavarande svenska lagbestämmelsen till överensstämmelse med konventionen finner arbetarskyddsstyrelsen icke önskvärd.

Någon rätt för myndighet att föreskriva skilda tidsperioder, under vilka nattarbetet skall vara förbjudet, för olika områden, industrier och företag eller grenar av industrier och företag finnes icke enligt svensk lag. Arbetarskyddsstyrelsen finner emellertid önskvärt, att en dylik bestämmelse av det innehåll, som återfinnes i artikel 2 av konventionen införes i den svenska arbetarskyddslagen, enär bestämmelsen skulle möjliggöra en smidig anpassning efter driftförhållandena utan att synas medföra några olägenheter ur arbetarskyddssynpunkt.

Från den nya arbetarskyddslagens tillämplighetsområde har jämlikt 3 § b) bl. a. undantagits »arbete, som utföres av medlem av arbetsgivarens familj, såframt arbetet är förlagt till arbetsgivarens hem».

Den nya arbetarskyddslagens bestämmelser i 36 § om nödfallsarbete överensstämma i sak med konventionens bestämmelser på området men innehålla härjämte bestämmelser om anmälan av här avsett arbete samt om ansökan att få fortsätta det utöver viss tid.

Enligt 37 § andra stycket i lagen skall arbetarskyddsstyrelsen äga rätt meddela undantag från bestämmelserna om nattarbete beträffande sådana verksamhetsgrenar, som avse förarbetande av varor, vilka äro underkastade hastig försämring. Härjämte gälla fortfarande Kungl. Maj:ts kungörelser den 9/10 1911 angående rätt för innehavare av fabriker för tillverkning av frukt- och grönsakskonserver att, utan hinder av förbud mot kvinnors nattarbete, i sina fabriker använda kvinnor till visst arbete nattetid samt den 10/10 1914 angående undantag i fråga om arbete med beredning av skarp-sill till ansjovis eller sardiner från bestämmelserna om förbud mot nattarbete för kvinnor.

Där så finnes påkallat till följd av rådande utomordentliga förhållanden på arbetsmarknaden, må Kungl. Maj:t jämlikt lag den 30/10 1948 (SFS 415/1948) beträffande visst företag eller viss rörelse meddela eftergift från bestämmelserna i 19 § första stycket gällande lag om arbetarskydd utöver vad enligt samma lag är medgivet. Denna dispenslag trädde i kraft den 1/7 1948 och gäller t. o. m. den 30/10 1949.

Bestämmelserna i 37 § första stycket nya arbetarskyddslagen svara väsentligen mot innehållet i artikel 6. Härjämte meddelas i lagrummet föreskrift om skyldighet för arbetsgivare att göra viss anmälan rörande sådan inskränkning av ledigheten för nattvila, som här avses.

Något undantag av i artikel 8 angivet slag finnes icke i svensk lag, varken i den nuvarande eller i den nyantagna. 1938 års arbetarskyddskommittés ovannämnda förslag till ny arbetarskyddslag innehöll däremot ett stadgande, att förbudet mot nattarbete icke skulle gälla beträffande kvinna i överordnad ställning. Detta stadgande lämnades utan erinran av riksför-säkringsanstalten i dess utlåtande över förslaget. Arbetarskyddsstyrelsen finner för sin del önskvärt, att den svenska lagen ändras till överensstämmelse med konventionens artikel 8.

Svenska arbetsgivareföreningen framhåller, att det ur konventionen ej kunde klart utläsas, om hemarbete undantagits från konventionens bestämmelser. I konventionen gjordes undantag för företag, där endast medlemmar av samma familj sysselsattes. Om detta ej täckte allt hemarbete, syntes ratificering redan av denna grund utesluten.

Föreningen anför härefter i huvudsak följande.

Bestämmelserna i artiklarna 2 och 3 i konventionen böra jämföras med 36 § i den nya arbetarskyddslagen.

Ett antagande av konventionen skulle innebära, att kvinnor icke skulle kunna sysselsättas inom industriföretag med sådana uppgifter som städningsarbete, vakttjänst, kontorsarbete eller marketenteriverksamhet. Till sådant arbete kan enligt 36 § förslaget till arbetarskyddslag kvinnor otvivelaktigt nyttjas även under natten. Det är uppenbart, att för Sveriges del behov föreligger att kunna utnyttja kvinnlig arbetskraft för nyssnämnda arbetsuppgifter även under natten. Alldeles särskilt gör sig detta gällande inom tvåskiftgående industrier, där städningsarbetet för att icke inkräkta på arbetstiden bör förläggas till natten.

Den regel i artikel 2, som innebär, att i de 11 på varandra följande timmarna skall ingå en tidsperiod av minst 7 på varandra följande timmar mellan klockan 22—7, finner föreningen bättre än bestämmelsen i den tidigare konventionens artikel 2, att nattperioden alltid skall omfatta tiden mellan klockan 22—5. Det förtjänar framhållas, att motsvarande praktiska bestämmelse tyvärr icke återfinnes i arbetarskyddslagen, som innefattar förbud för nyttjande av kvinnor till hantverks- och industriellt arbete mellan klockan 22—5.

Övriga bestämmelser i konventionen föranleda intet föreningens uttalande.

Med åberopande av det anförda motsätter sig föreningen, att Sverige ratificerar konventionen.

Tjänstemännens centralorganisation inskränker sig till att konstatera, att konventionen på olika punkter icke överensstämmer med den nyligen antagna arbetarskyddslagen.

Landsorganisationen anför bl. a. följande.

Enligt art. 3 gäller konventionens nattarbetsförbud arbete inom »industriföretag»; i art. 1 upptages en bestämning av detta begrepp. Den svenska lagens förbud avser »hantverks- eller industriellt arbete». Till den betydelse, som denna olikhet i fråga om tillämpningsområdet har i avseende å icke-industriella arbeten inom industriella företag, återkommer landsorganisationen under art. 3.

I samband med art. 1 uppkommer den formella frågan, huruvida under den svenska lagens begrepp »industriellt arbete» ingår sådant arbete inom *samtliga* de verksamheter, som enligt konventionen skola anses såsom industriella företag. Det är svårt att bedöma hur härmed förhåller sig, då den svenska lagen icke upptar någon definition på »industriellt arbete». En förutsättning för ratifikation är tydligen att begreppet industriellt arbete i 36 § är att tolka så vidsträckt, att därunder ingår arbete inom samtliga de företag, som upptagas i konventionens art. 1 subparagraf 1 a)—c). Frågan är av föga praktisk betydelse, då nattarbete av kvinnor inom företag, som avses i a) och c), antingen icke förekommer i vårt land eller, där det förekommer, är av icke-industriell karaktär.

I mom. 2 av samma artikel synes visserligen närmast vara avsett, att gränsen mellan industriella och icke-industriella verksamheter skall av vederbörande myndighet göras till föremål för en generell reglering. Konventionstexten synes likväl icke utgöra hinder för den i Sverige gällande ordningen, enligt vilken motsvarande gränsdragning sker i varje särskilt uppkommande fall.

I artikel 2 upptages konventionens huvudregel, vars omarbetning varit det väsentliga syftet med revisionen. Med »natt» i konventionens mening förstås en tidrymd av minst 11 på varandra följande timmar, vari »enligt vederbörande myndighets bestämmande» skall ingå en tidsperiod av minst 7 på varandra följande timmar mellan kl. 22 och kl. 7. Då nattvileperioden även enligt den svenska lagen är minst 11 timmar, och då enligt denna lag den skyddade perioden (»the barred period») är fixerad till tiden klockan 22—klockan 5, utgöra konventionens bestämmelser om periodernas längd tydligen ej hinder för ratifikation. Mera tveksamt är hur det förhåller sig med bestämmelsen, att den skyddade perioden skall inom tiden 22—7 förläggas »enligt vederbörande myndighets bestämmande». Denna regel utvecklas närmare i senare delen av artikeln, där det säges, att myndigheten må föreskriva skilda sådana tidsperioder (alltså 7-timmarsperioder inom tidsramen 22—7) för olika områden, industrier, företag etc., därvid myndigheten dock har att samråda med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, för den händelse det ifrågasättes, att perioden skall börja senare än kl. 23. Såvitt landsorganisationen kan finna, utgör denna nytillkomna bestämmelse, varigenom den skyddade 7-timmarsperioden kan av tillsynsmyndigheten förläggas på olika sätt inom ramen av de 9 timmarna 22—7, icke något ratifikationshinder. Hinder för ratifikation kunna endast sådana bestämmelser i den nationella lagstiftningen vara, som tillförsäkra arbetaren ett mindre mått av skydd än konventionen stipulerar. Så är ej fallet med den svenska lagens hithörande regler. Konventionens förläggningssalternativ har ej tillkommit i arbetarskyddssyfte utan väl främst i syfte att i näringslivets intresse underlätta användningen av kvinnor i tvåskiftsarbete. Detta syfte kan i och för sig vara beaktansvärt, men om en medlemsstat icke anser sig böra beakta detsamma och icke i denna del anpassar sin lagstiftning till överensstämmelse med konventionen, bör den icke av denna anledning vara förhindrad att ratificera.

En annan fråga är, om skäl finnas för en modifikation av den svenska lagens nattarbetsförbud i syfte att möjliggöra ett vidgat anlitande av kvinnor i tvåskiftsarbete. (Detta spørsmål är oberoende av ratifikationsfrågan och faller alltså strängt taget utanför ramen av detta remissyttrande.) Det är emellertid nu att märka, att syftet i fråga i varje fall icke skulle vinnas genom en reglering i överensstämmelse med konventionen. Hindret ligger i att enligt denna den skyddade perioden, vilket förläggningssalternativ som än väljes, alltid måste vara minst 7 timmar med enhetlig förläggning för samtliga arbetare vid en arbetsplats. Sättes perioden t. ex. till 23—6 eller 24—7, innebär ju detta ingen utsträckning av den arbetstid, som kan uttagas vid en förläggning av den skyddade tiden till 22—5. Det må erinras, att redan 1934 års Genève-konvention — som lika litet som Washingtonkonventionen 1919 ratificerats av Sverige — för utomordentliga fall medgav, att tiden 22—5 utbyttes mot 23—6. 1938 års arbetarskyddskommitté uttalade i sitt betänkande, att den icke ansett sig böra föreslå ett sådant alternativ, enär man därmed icke skulle ernå ett underlättande av tvåskiftsarbetet för kvinnor genom möjlighet till längre raster under skiften och eventuell kortare lördagsarbetstid. Detta var anledningen till kommitténs förslag, att den skyddade tiden generellt skulle ändras från 22—5 till 23—5, alltså minskas

med en timme. I sitt yttrande över kommitténs förslag motsatte sig landsorganisationen denna inskränkning i förbudet men ansåg sig kunna tillstyrka, att för tvåskiftsarbete erforderliga undantag medgäves genom dispens. I yttrande 1948 över den föreslagna och sedermera antagna provisoriska lagstiftningen om eftergift från nattarbetsförbudet intog landsorganisationen i sak samma ståndpunkt i och med att organisationen tillstyrkte en dylik lagstiftning begränsad till tvåskiftsarbete.

I förevarande sammanhang — då frågan endast gäller ratifikation av San Francisco-konventionen — har, såsom antytts, landsorganisationen icke anledning att taga ställning i sak till en eventuell revision av den svenska lagens hithörande regler. Med det senast anförda har organisationen endast velat framhålla dels att enligt dess mening 36 § i den svenska arbetarskyddslagen icke utgör hinder för ratifikation, dels att konventionens reglering på denna punkt icke synes tillgodose det med revisionen avsedda syftet och sålunda icke kan tagas till förebild för en eventuell ändring i den svenska lagen. En sådan ändring i denna, som 1938 års arbetarskyddskommitté föreslog och som landsorganisationen ansett sig kunna acceptera i form av en dispensregel (minskning av den skyddade tiden till 23—5), skulle å andra sidan vara oförenlig med konventionen.

Ett svenskt godtagande av artikel 3 är icke möjligt utan lagändring. Medan konventionens nattarbetsförbud hänföres till *företagets* karaktär av industriellt, är motsvarande förbud i den svenska lagen för sin tillämpning beroende av *arbetets* industriella karaktär. Liksom den tidigare konventionen avser den reviderade — bortsett från undantagen i artikel 8 — allt arbete i industriföretag, alltså även sådant icke-industriellt arbete som utföres av städnings-, vakt- och kontorspersonal m. fl. Olägenheterna att låta nattarbetsförbudet omfatta även i industriföretag anställda kvinnor med sådana sysslor fann 1938 års arbetarskyddskommitté vara så stora i förhållande till den nytta, som därigenom kunde vinnas, att kommittén icke ansåg sig kunna förorda en sådan utvidgning. Landsorganisationen lämnade förslaget i denna del utan anmärkning, och den nya lagen överensstämmer härutinnan med förslaget. Det må i sammanhanget erinras om att även den svenska lagen före 1931 omfattade allt slags arbete i industriella företag och att en sådan utsträckning av förbudet tillstyrktes av landsorganisationen 1935. Med hänsyn dels till det i nya lagen införda generella nattarbetsförbudet (19 §), dels till de svårigheter, som troligen skulle följa av en utsträckning av det särskilda nattarbetsförbudet för kvinnor till att gälla även icke-industriella arbeten, anser sig landsorganisationen emellertid icke för närvarande böra påyrka en lagändring i nu ifrågakvarande avseende, ägnad att möjliggöra ratifikation.

Från konventionens nattarbetsförbud stadgas undantag för företag, där endast medlemmar av samma familj sysselsättas, alltså s. k. rena familjeföretag. Motsvarande undantag är i den svenska lagen konstruerat på annat sätt, i det att detsamma icke hänföres till företaget utan till den individuella familjemedlemmen. Utöver det i 3 § b) stadgade generella (från lagen i dess hellet gällande) undantaget för familjemedlem, vars arbete är förlagt till arbetsgivarens hem, stadgas i 4 §, att bl. a. lagens regler om nattvila för kvinnor och minderåriga icke heller äro tillämpliga på andra familjemedlemmar. De respektive nattarbetsförbuden gälla alltså över huvud ej för familjemedlemmar, vare sig dessa äro sysselsatta med industriellt eller icke-industriellt arbete och vare sig fråga är om rena eller blandade familjeföretag. Konventionens förbud åter gäller även för sådana familjemedlemmar som äro sysselsatta i industriella företag, vilka även sysselsätta lejd arbetskraft. Konventionen är alltså härutinnan strängare än vår lag, vars

hithörande från arbetarskyddssynpunkt oegentliga bestämmelser utgöra ratifikationshinder.

Vad som i bestämmelsen under artikel 4 mom. a) skall inbegripas under »force majeure» är oklart, men inlägges däri samma nödfall som ingår under bestämmelsen i 31 § andra stycket av svenska lagen, erfordras för ratifikation ej lagändring.

Bestämmelsen under samma artikel mom. b) korresponderar med svenska lagen 37 § andra stycket, vilken bestämmelse för övrigt genom det där stadgade dispenskravet innebär en snävare begränsning av undantaget än förevarande bestämmelse i konventionen.

Nattarbetsförbudet kan enligt svensk rätt ej sättas ur kraft på administrativ väg; lagstiftning erfordras. Då förutsättningarna för förbudets suspension sålunda äro strängare än enligt konventionens artikel 5, kräver en ratifikation ej lagändring.

Artikel 6, som avser undantag för säsongarbete m. m., synes helt täckas av bestämmelsen i 37 § första stycket i den svenska lagen.

Av 1938 års arbetarskyddskommitté föreslogs, att nattarbetsförbudet icke skulle gälla kvinnliga arbetstagare i överordnad ställning. Vid remissbehandlingen lämnades detta undantag utan erinran. En ändring till överensstämmelse med konventionens artikel 8 är icke nödvändig för ratifikation.

Undantaget under b) för kvinnor sysselsatta med sjukvårds- och vålfärdarbete saknar relevans för svenska förhållanden, då det svenska förbudet endast omfattar industriellt arbete.

För egen del anför *delegationen* beträffande artiklarna 1—8 följande.

Artikel 1. 1. Vid en jämförelse mellan konventionens och den nya arbetarskyddslagens tillämpningsområden kan konstateras, att konventionens tillämpningsområden inbegripas i lagens, ehuru viss tvekan kan råda, huruvida hemarbete omfattas av konventionens bestämmelser. I arbetarskyddslagen finnes emellertid icke — såsom i konventionen — någon uppräknig av de verksamhetsgrenar, vilka äro att hänföra till industriföretag, och ej heller någon definition av begreppet »industriellt arbete». Då i artikelns punkt 2. förutsattes, att vederbörande myndighet skall äga avgöra, huruvida ett företag skall anses såsom industriföretag eller ej, torde dock sagda omständighet sakna betydelse ur synpunkten av ratifikationsmöjligheten.

2. Enligt i Sverige gällande ordning sker gränsdragningen mellan industriell och icke-industriell verksamhet i regel från fall till fall. Med den utformning konventionen erhållit i denna punkt synes något hinder för ett dylikt förfaringsätt icke föreligga.

Artikel 2. Innehållet i förevarande artikel synes icke utgöra hinder för ratifikation av konventionen från svensk sida. Det må emellertid framhållas, att någon rätt för myndighet att föreskriva skilda tidrymder, under vilka nattarbetet skall vara förbjudet, för olika områden eller industrier och företag icke finnes enligt svensk lag. I sina till delegationen avgivna yttranden ha arbetarskyddsstyrelsen och svenska arbetsgivareföreningen funnit det önskvärt, att en bestämmelse av angivna innebörd införes i den nya arbetarskyddslagen. Delegationen anser sig i detta sammanhang böra erinra om vad andra lagutskottet i sitt utlåtande nr 62/1948 anfört i denna fråga. Utskottet yttrar härom följande. »Utskottet anser sålunda, att det för många fall skulle vara lämpligare, att den förbjudna perioden omfattade tiden mellan klockan 23 och 6 i stället för tiden mellan klockan 22 och 5, men utskottet finner sig icke böra föreslå någon ändring i förslaget på denna punkt. Ett hinder mot att nu genomföra en dylik ändring utgör det

förhållandet, att den skulle strida mot den av Sverige ratificerade Bernkonventionen, som stadgar en uppsägningstid av ett år. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t, i samband med att frågan om ratifikation av San Franciskokonventionen underställes riksdagen, upptar frågan om den närmare utformningen av bestämmelserna angående kvinnors nattarbete till förnyad prövning».

I anslutning härtill må framhållas, att inom delegationen upplysts, att en förläggning av den förbjudna perioden till annan tid än mellan klockan 22 och 5 i många fall skulle innebära en fördel med hänsyn till *dels* de vid skiftarbete för männen i allmänhet brukliga skifttiderna, *dels* ock trafikförhållandena.

Artikl 3. Det i konventionen stadgade nattarbetsförbudet hänför sig till *företagets* karaktär av industri, medan motsvarande förbud i den svenska lagen för sin tillämpning är bestämt av *arbetets* industriella karaktär. Till skillnad från arbetarskyddslagen innebär konventionen sålunda, att även icke-industriellt arbete — t. ex. städnings-, vakt- och kontorsarbete — omfattas av nattarbetsförbudet.

I konventionen göres undantag för nattarbetsförbudet i fråga om industriföretag, där endast medlemmar av samma familj sysselsätts, d. v. s. rena familjeföretag. Enligt arbetarskyddslagen åter göres undantag från nattarbetsförbudet för kvinnor även i fråga om familjemedlemmar i andra industriföretag än rena familjeföretag.

På grund av de väsentliga skiljaktigheter, som i nu angivna avseende föreligga mellan lagen och konventionen, är anslutning till konventionen icke möjlig.

Artikl 4. Då konventionen och arbetarskyddslagens bestämmelser i de i denna artikel berörda hänseenden synas vara av enahanda innebörd, föreligger på denna punkt intet hinder för ratifikation.

Artikl 5. Ett upphävande av förbudet för nattarbete kan enligt svensk rätt endast ske genom lagstiftning. Då svensk rätt sålunda är strängare än konventionen, utgör icke heller förevarande artikel ratifikationshinder.

Artikl 6. Denna artikel synes överensstämma med motsvarande bestämmelser i arbetarskyddslagen.

Artikl 7. Förevarande artikel läser icke föranleda något delegationens yttrande.

Artikl 8. Några motsvarande bestämmelser finnas icke i arbetarskyddslagen, som härutinnan är strängare än konventionen, varför ratifikationshinder icke föreligger. Det må erinras, att arbetarskyddsstyrelsen i sitt till delegationen avgivna yttrande funnit det önskvärt, att den svenska lagstiftningen jämkas till överensstämmelse med förevarande artikel.

Övriga artiklar i konventionen ha icke givit delegationen anledning till något yttrande.

Med hänsyn till den konstaterade bristen på överensstämmelse mellan konventionens föreskrifter i artikel 3 och svensk lagstiftning, anser delegationen att ratifikation av konventionen är utesluten.

Konvention (nr 90) angående minderårigas nattarbete inom industrien (reviderad 1948).

En partiell revision av den av Internationella arbetskonferensen vid dess första sammanträde (Washington, 1919) antagna konventionen (nr 6) angående barns nattarbete inom industrien hade föreslagits av Storbritannien i samband med den av arbetsbyrån utarbetade tioårsrapporten rörande tillämpningen av konventionen angående kvinnors nattarbete inom industrien. Förslaget motiverades med att uttrycket »natt» förekomme både i konventionen angående kvinnors nattarbete och i konventionen nr 6 och att därför även en revision av den senare konventionen framstode såsom nödvändig för att underlätta tvåskiftssystemets tillämpning. Genom revisionen avsåg man därjämte att tillförsäkra de minderåriga visst ökat skydd i enlighet med de önskemål, som uttalats vid 1945 års arbetskonferens.

De viktigaste punkterna i den reviderade konventionen (*Bil. E*) äro följande.

Nattvilans längd har ändrats från tidigare föreskrivna minst 11 till minst 12 på varandra följande timmar. Enligt den tidigare konventionen skulle nattvilan som regel innefatta tiden från klockan 22 till klockan 5. Den reviderade konventionen har här infört olika bestämmelser för minderåriga under 16 år och sådana som fyllt 16 men ej 18 år. För den yngre gruppen skall nattvilan innefatta tiden mellan klockan 22 och klockan 6. För den äldre gruppen föreskrives, att i nattvilan enligt vederbörande myndighets bestämmande skall ingå minst sju på varandra följande timmar mellan klockan 22 och klockan 7, dock att tiden för nattvilans början ej må fastställas till senare tid än klockan 23 utan att samråd har skett med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer. Denna bestämmelse möjliggör alltså variationer på samma sätt som beträffande kvinnor inom industrien. Vissa andra dispensföreskrifter i den tidigare konventionen ha å andra sidan inskränkts eller modifierats. För minderåriga över 16 år medgavs sålunda tidigare arbete nattetid i vissa industrier med kontinuerlig drift, men enligt den reviderade konventionen skall liknande undantag kunna medgivas blott genom vederbörande myndighets beslut efter hörande av respektive partorganisationer och detta endast i syfte att möjliggöra lärlings- och yrkesutbildning samt med garanti för en minst 13 timmars viloperiod mellan två arbetsperioder. En tidigare gällande undantagsbestämmelse, som på vissa villkor medgav nattarbete i kolgruvor för minderåriga, har helt strukits i den reviderade konventionen. En tidigare undantagsbestämmelse avseende minderåriga i bagerier har begränsats till att gälla endast minderåriga över 16 år, i den mån syftet är att giva dessa tillfälle till lärlings- eller yrkesutbildning. Slutligen må framhållas, att 1919 års konvention medgav undantag från konventionens bestämmelser beträffande företag, där endast medlemmar av samma familj vore sysselsatta. Detta undantag har i den reviderade konventionen begränsats till att avse allenast

sådana familjeföretag, inom vilka det bedrivna arbetet befunnits icke medföra fara för barnens hälsa.

Den reviderade konventionen antogs av konferensen med 120 röster mot 0; fem ombud nedlade sina röster. Samtliga svenska ombud röstade för konventionens antagande.

Över den reviderade konventionen har delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet avgivit yttrande efter att ha hört samma myndigheter och organisationer som i fråga om konvention nr 89.

Socialstyrelsen framhåller, att den svenska arbetarskyddslagen föreskriver minst 11 timmars oavbruten nattvila för minderåriga och på denna punkt alltså icke vore förenlig med den reviderade konventionen, vilken föreskriver minst 12 timmar. Arbetarskyddskommittén hade icke här föreslagit någon ändring, och den nya lagen bibehölle också den äldre bestämmelsen. Vidare bestämmer den svenska lagen, att tiden mellan klockan 19 och klockan 6 skall ingå i nattvilan för minderåriga under 16 år, då fråga är om industriellt eller därmed likställt arbete, och tiden mellan klockan 22 och klockan 5 för minderåriga över 16 år. Denna bestämmelse uppfyllde ur arbetarskyddets synpunkt såväl de i den tidigare som de i den reviderade konventionen uppställda villkoren. En undantagsbestämmelse om att ynglingar över 16 år efter yrkesinspektörs medgivande må användas i arbete nattetid i vissa fall vore däremot uppenbarligen icke förenlig med någondera konventionen.

Vidare anmärker socialstyrelsen, att konventionens undantag för force majeure-fall endast avser den äldre gruppen, medan motsvarande svenska föreskrift avser alla minderåriga.

Enligt socialstyrelsens mening kunde det vara motiverat att i Sverige taga under omprövning en utökning av den för minderåriga föreskrivna nattvilan från 11 till 12 timmar i enlighet med den reviderade konventionen. Däremot syntes det under det utredningsarbete, som föregått arbetarskyddslagens antagande, ha framgått, att visst behov föreläge för en dispensmöjlighet från förbudet mot nattarbete (treskiftsarbete) för ynglingar i åldern 16—18 år. Med hänsyn till de garantier genom dispensförfarandet och kravet på läkarintyg, som här uppställts, anser sig socialstyrelsen icke kunna göra gällande, att denna möjlighet medför större olägenheter. Med hänsyn härtill och då den svenska lagen icke efter revisionen kommer att uppfylla konventionens krav, finner socialstyrelsen, att det bör anstå med ratificering av konventionen.

Arbetarskyddsstyrelsen anför i huvudsak följande.

Några särskilda bestämmelser i fråga om nattvila för minderåriga, som sysselsättas i industriellt arbete eller transportarbete, finnas icke upptagna i den nya arbetarskyddslagen, utan skola härutinnan enhetliga regler gälla för alla minderåriga. Anmärkas må dock, att viss särskild eftergiftsmöjlighet finnes för flottningsarbete.

Någon bestämmelse svarande mot artikel 1 punkt 2 finnes icke i den svenska lagen, varken den nuvarande eller den nya, och föreligger med hänsyn till vad nyss anförts icke heller något behov härav.

Jämlikt 3 § b) i den nya lagen har från lagens tillämpningsområde undantagits bl. a. »arbete, som utföres av medlem av arbetsgivarens familj, såframt arbetet är förlagt till arbetsgivarens hem».

Konventionens föreskrift i artikel 2 om att nattvilan för minderårig skall omfatta minst tolv på varandra följande timmar synes lägga hinder i vägen för en ratifikation. Arbetarskyddsstyrelsen har för sin del icke någon erinran att göra mot att de svenska lagbestämmelserna i förevarande avseende ändras till överensstämmelse med konventionen.

Någon rätt för myndighet att föreskriva skilda tidsperioder, under vilka nattarbete skall vara förbjudet, för olika områden, industrier och företag eller grenar av industrier och företag finnes icke enligt svensk lag, dock må erinras om dispensmöjligheterna enligt 33 § c) nya arbetarskyddslagen.

Bestämmelserna om undantag från nattarbetsförbudet för minderåriga återfinnas i 33 § av den nya svenska lagen och äro av följande innehåll:

a) Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i driften eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må minderårig, som fyllt sexton år, i den mån det är nödigt användas till arbete utan att stadgandet i 33 § första stycket iakttages. Härjämte hava meddelats föreskrifter om anmälan beträffande dylikt nödfallsarbete och om ansökan om tillstånd att fortsätta det utöver viss tid.

b) Arbetarskyddsstyrelsen må, då så finnes påkallat, medgiva, att minderårig, som ej fyllt sexton år, användes till arbete å tid mellan klockan 19 och klockan 22, dock att härigenom avvikelse ej må ske från föreskriften, att nattvilan skall omfatta minst elva timmar.

c) När särskilda skäl föranleda därtill, må arbetarskyddsstyrelsen medgiva, att yngling, som fyllt sexton år och enligt läkarintyg äger god hälsa och kroppsutveckling, användes till arbete, utan att stadgandet i 33 § första stycket iakttages.

d) Yngling, som fyllt femton år och enligt läkarintyg äger god hälsa och kroppsutveckling, må efter arbetarskyddsstyrelsens medgivande användas till flottningssarbete i den mån förhållandena föranleda därtill.

I anslutning härtill erinrar styrelsen beträffande undantagen i punkterna 2—4 av artikel 3 i konventionen bl. a. följande.

I punkt 2 avsett undantag synes beträffande manliga minderåriga kunna lämnas med stöd av bestämmelserna i 33 § c) i den nya svenska arbetarskyddslagen.

Någon bestämmelse av det innehåll, som i punkt 3 avses, finnes icke i svensk lag. Ett införande av en sådan bestämmelse skulle hava till följd, att minderåriga icke skulle kunna användas i s. k. rundgångsskift vid tvåskiftsarbete. Yrkesinspektionens chefsmyndighet brukar medgiva dispenser för dylikt arbete.

Jämväl i punkt 4 avsett undantag synes beträffande manliga minderåriga kunna medgivas med stöd av bestämmelserna i 33 § c) i den nya arbetarskyddslagen.

Beträffande artikel 4, punkt 1 gäller, att någon dylik bestämmelse icke finnes i svensk lag. Föreskrifterna om »force majeure» i samma artikel punkt 2 motsvaras av bestämmelserna 33 § a) i den nya svenska lagen.

Någon föreskrift motsvarande artikel 6 punkt 1 a) om skyldighet för arbetsgivare att hålla arbetarskyddslagen tillgänglig på arbetsplatsen finnes icke upptagen i den nya lagen. Bestämmelser härom torde emellertid komma att införas i blivande tillämpningsföreskrifter, vilka dock ännu icke utfärdats.

Vid förseelse mot arbetarskyddslagen, som bestått i eller eljest avsett

minderårigs användande till arbete i strid mot bestämmelserna angående förbud mot nattarbete, är såväl arbetsgivaren som den som har vårdnaden om den minderårige, därest användandet skett med hans vetskap och vilja, hemfallen till straff jämlikt 62 §. Bestämmelser om tillsyn å arbetarskyddslagens efterlevnad återfinnas i 47 och följande §§.

Någon skyldighet för arbetsgivare att föra register e. d. över anställda minderåriga finnes icke påbjuden i den nya arbetarskyddslagen. Även i detta fall torde emellertid bestämmelser komma att utfärdas i form av tillämpningsföreskrifter.

Svenska arbetsgivareföreningen yttrar.

Skiljaktighet mellan den nya arbetarskyddslagen samt konventionen föreligger därigenom att hemarbete ej undantagits från konventionens bestämmelser. Redan härigenom synes ratificering utesluten.

Beträffande artikel 1 har föreningen ingen erinran.

Beträffande artikel 2 föreskriver konventionen, att med uttrycket »natt» skall förstås en tidrymd av minst 12 på varandra följande timmar. I artikel 3 angives, att minderåriga under 18 år icke må sysselsättas under natten i industriföretag, offentliga eller privata, eller inom någon gren av sådant företag utom i vissa angivna fall. Denna bestämmelse går längre än den nya arbetarskyddslagen. Enligt denna skall minderårig arbetare för nattvila beredas oavbruten ledighet från arbetet under minst 11 timmar per dygn. I den svenska arbetarskyddslagen kan en utvidgning av den obligatoriska viloperioden för minderåriga så mycket mindre göras, som vägande skäl föranlett, att lagen innefattar vissa möjligheter till dispens även från elvatimmars-uppehållet.

Enligt lagen föreligger möjlighet för arbetarskyddsstyrelsen att, när särskilda skäl därtill föranleda, medgiva yngling, som fyllt 16 år, att användas till arbete, utan att huvudregeln om nattvila iakttages. Enligt konventionen artikel 3 punkt 2 kan minderårig, som fyllt 16 men ej 18 år, sysselsättas nattetid i avsikt att förvärva lärlings- eller yrkesutbildning inom sådana industrier eller yrken, där arbetet måste bedrivas kontinuerligt. Överensstämmelse mellan konventionen och svensk lag föreligger sålunda ej.

Tredje punkten i artikel 2 innebär en smidigare tillämpning av nattarbetsförbudet för minderårig, som fyllt 16 år, än § 33 i arbetarskyddslagen. Mot konventionens utformning på denna punkt har föreningen ej någon erinran.

I konventionens artikel 3 punkt 3, avseende det fall då minderårig sysselsättes i nattarbete för att förvärva lärlings- eller yrkesutbildning inom industrier, som bedrivs i kontinuerligt skiftarbete, föreskrives, att den minderårige mellan två arbetsperioder skall åtnjuta en viloperiod av minst 13 på varandra följande timmar. Som regel torde icke denna bestämmelse behöva medföra några svårigheter, men den saknar motsvarighet i arbetarskyddslagen.

Övriga bestämmelser i konventionen föranleda intet föreningens uttalande.

Med anledning av vad sålunda anförts motsätter sig föreningen, att Sverige ratificerar ifrågavarande konvention.

Tjänstemännens centralorganisation begränsar sig till att konstatera, att konventionen på olika punkter icke överensstämmer med den nyligen antagna arbetarskyddslagen.

Landsorganisationen anför i huvudsak följande.

Då enligt den svenska arbetarskyddslagen reglerna om nattvila för minderåriga äro tillämpliga på alla minderåriga, oavsett arbetets art, saknas

anledning att taga ställning till konventionens i artikel 1 givna definition av »industriföretag». Från den möjlighet till dispens från nattvilereglerna, som lagen medger beträffande flottningsarbete (yngling över 15 år) kan bortses, då sådant arbete icke inrymmes under konventionen.

Med hänsyn till tillämpningsområdet för den svenska lagen är någon bestämmelse motsvarande punkten 2 icke erforderlig för vårt lands vidkommande.

Enligt konventionen, artikel 1 punkt 3, må den nationella lagstiftningen från konventionens tillämpning undantaga familjeföretag, i vilka endast föräldrarna och deras barn eller myndlingar äro sysselsatta, s. k. rena familjeföretag. Beträffande denna rätt till undantag får landsorganisationen hänvisa till sitt samtidigt härmed avgivna yttrande över konventionen rörande kvinnors nattarbete, av vilket framgår, att landsorganisationen anser den svenska lagens ifrågakommande bestämmelser hindra ratifikation.

Med »natt» förstås enligt artikel 2 en tidrymd av minst 12 på varandra följande timmar. Motsvarande period är enligt den svenska lagen minst 11 timmar. Det ratifikationshinder, som lagens hithörande bestämmelse utgör, anser landsorganisationen böra undanröjas genom en utsträckning av nattviloperioden till överensstämmelse med konventionen.

För minderårig under 16 år är enligt vår lag den skyddade tiden klockan 19—klockan 6 och alltså tre timmar längre än konventionens motsvarande period. För minderårig över 16 år är i Sverige den skyddade perioden fixerad till klockan 22—klockan 5. Konventionens motsvarande period är av samma längd (7 timmar) men kan av tillsynsmyndigheten förläggas inom tidsramen 22—7. Såsom utvecklats i yttrande över en liknande bestämmelse i konventionen rörande kvinnor anser landsorganisationen den svenska bestämmelsen ej hindra ratificering. Oavsett ratifikationsfrågan finner landsorganisationen intet behov föreligga av något förläggningsalternativ; varje legitimt behov av undantag från nattvileregeln är tillgodosett genom dispensreglerna i 33 §.

Konventionens i artikel 3 punkt 2 upptagna undantagsregel är såtillvida snävare än dispensbestämmelserna i den svenska lagen som enligt den förra dispens kan ges endast i syfte att den minderårige må kunna förvärva lärlings- eller yrkesutbildning. Villkoret synes skäligen värdelöst som garanti mot missbruk av dispensrätten, då det väl så gott som alltid skall kunna sägas, att deltagande i industriellt arbete är av betydelse för en minderårigs yrkesutbildning. Att villkoret icke tillmåtts någon större självständig betydelse får väl för övrigt anses framgå av dess sammankoppling med det ytterligare villkoret, att fråga skall vara om arbete, som bedrivs kontinuerligt. Dispens, som avses i förevarande konventionsbestämmelse bör, om man bortser från det först nämnda villkoret, för vår del kunna beviljas med tillämpning av bestämmelsen i 33 § c), vilken för övrigt såtillvida är restriktivare än konventionen, som den endast avser yngling och för dispens kräver läkarintyg om god hälsa och kroppsutveckling. Konventionens krav, att arbetsgivar- och arbetarorganisationer skola höras, torde tillgodoses genom partsrepresentationen i arbetarskyddsstyrelsen.

Bestämmelse motsvarande artikel 3 punkt 3 — att minderårig, som efter dispens sysselsättes i nattarbete, skall åtnjuta en viloperiod av minst 13 timmar mellan två arbetsperioder — saknas i svenska lagen. Då dispens — för tid efter klockan 22 — enligt denna lag endast kan ifrågakomma för ynglingar över 16 år och förutsätter läkarintyg, kan det synas tveksamt, om behov föreligger av en lagändring.

I punkten 4 avsedd dispens torde beträffande yngling för Sveriges del kunna beviljas med tillämpning av 33 § c).

Bestämmelsen i artikel 4 punkt 1 saknar tillämpning på svenska förhållanden.

Undantag motsvarande punkt 2 (force majeure) är för minderårig, som fyllt 16 år, stadgat i svenska lagen 33 § a), vilken bestämmelse med hänsyn till den föreskrivna anmälningsskyldigheten och den dispensfria tidens begränsning till två dygn är strängare än konventionens förevarande stadgande.

De ordnings-, ansvars- och tillsynsregler, som upptagas i artikel 6, synas genomgående äga motsvarighet antingen i den svenska arbetarskyddslagen eller i det nyligen på remiss utställda förslaget till tillämpningsföreskrifter till lagen.

Såsom eget yttrande åberopar *delegationen* i fråga om artiklarna 1—6 följande.

Artik el 1. 1. Vad under denna punkt föreskrives i konventionen inbegripes i den nya svenska arbetarskyddslagens tillämpningsområde.

2. Enligt i Sverige gällande ordning sker gränsdragningen mellan industriell och icke-industriell verksamhet i regel från fall till fall. Med den utformning konventionen erhållit synes något hinder för ett dylikt förfaringsätt icke föreligga.

3. Enligt konventionen må undantagas familjeföretag, i vilka endast föräldrarna och deras barn eller myndlingar äro sysselsatta, allt för såvitt arbetet icke befinnes medföra fara för de minderårigas hälsa. I arbetarskyddslagen åter göres undantag för företag, där arbete utföres av medlem av arbetsgivarens familj, d. v. s. rena familjeföretag, så framt arbetet är förlagt till arbetsgivarens hem. I fråga om sådana familjeföretag, där arbetet icke bedrivs i arbetsgivarens hem, eller företag, där även andra än familjemedlemmar sysselsättas, gäller dessutom, att nattarbetsförbudet för minderåriga icke har avseende å familjemedlemmarna. Någon begränsning av undantaget med hänsyn till huruvida arbetet medför fara de minderårigas hälsa göres däremot icke i lagen.

På grund av de sålunda konstaterade skiljaktigheterna emellan konventionen och den svenska lagen synes ratificering icke möjlig.

Artik el 2. 1. Enligt konventionen skall med uttrycket natt förstås en tidrymd av tolv på varandra följande timmar, medan den svenska lagen föreskriver en nattvila för minderåriga av minst elva timmar varje dygn. I likhet med arbetarskyddsstyrelsen och landsorganisationen finner delegationen en ändring av den svenska lagen till överensstämmelse med konventionen på denna punkt i och för sig önskvärd. Då emellertid avsevärda hinder mot en ratificering möta i andra hänseenden, har delegationen icke ansett sig böra föreslå en lagändring för att allenast på denna punkt bringa lagen i överensstämmelse med konventionen.

2. Enligt arbetarskyddslagen är den skyddade tiden för minderårig under 16 år förlagd till perioden klockan 19—6, dock kan enligt 33 § b) sådan minderårig efter arbetarskyddsstyrelsens medgivande användas till arbete å tid mellan klockan 19 och klockan 22. Vidare må framhållas, att enligt 33 § d) yngling, som fyllt femton år, efter arbetarskyddsstyrelsens medgivande kan användas till flottningsarbete. Från sistnämnda dispensmöjlighet kan emellertid bortses, då konventionen icke synes omfatta flottningsarbete.

Med hänsyn därtill, att särskild dispens förutsättes för minderårigas användande till nattarbete å tid mellan klockan 19 och klockan 22, torde lagen på denna punkt få anses vara strängare än konventionen.

3. För minderåriga över 16 år är enligt arbetarskyddslagen den skyddade perioden fastställd till klockan 22—5. Någon sådan rätt för myndighet att föreskriva skilda tidsperioder för nattarbetsförbudet, som avses i konventionen, finnes icke i den svenska lagen; dock må erinras om den i 33 § c) arbetarskyddslagen förekommande dispensregeln. Det torde böra framhållas, att enligt nämnda regel en möjlighet föreligger att medgiva ändring i fråga om nattvilans såväl längd som förläggning, medan konventionen icke synes medgiva inskränkning i nattvilans längd. Av denna anledning lär en anslutning till konventionen icke vara möjlig.

I detta sammanhang anser sig delegationen böra erinra om vad andra lagutskottet i sitt förenämnda yttrande nr 62/1948 anfört i denna fråga. Utskottet yttrar härom följande. »Däremot hyser utskottet sympatier för att en viss rörlighet i fråga om den förbjudna periodens förläggning medgives, såsom skett i nämnda konvention. Enligt utskottets mening är det nämligen, åtminstone i de större städerna, i allmänhet lämpligare, att tvåskiftsarbetet förlägges mellan klockan 6 och 23 än mellan klockan 5 och 22. Arbetarskyddslagens bestämmelser om nattvila för minderåriga över sexton år synas därför böra medgiva rätt att välja mellan dessa alternativ. Emellertid vill utskottet icke föreslå, att lagförslaget nu ändras i denna riktning. Bestämmelserna om minderårigs ledighet för nattvila sammanhånga nämligen i viss mån med motsvarande stadganden beträffande kvinnliga arbetstagare, och av skäl som nedan angivas har utskottet funnit ändring i dessa stadganden icke böra f. n. genomföras. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t kommer att upptaga frågan till övervägande i samband med att spörsmålet om ratifikation av San Franciscokonventionen underställes nästa års riksdag. För övrigt må framhållas, att lagförslaget öppnar möjlighet till dispens att förlägga tvåskiftsarbete av minderåriga mellan klockan 6 och 23.»

Artikl 3. 2. Med förenämnda bestämmelse i konventionen torde närmast 33 § c) arbetarskyddslagen kunna jämföras. Emellertid synes böra framhållas att, medan dispensmöjligheterna enligt konventionen avse lärlings- eller yrkesutbildning inom sådana industrier eller yrken, där arbetet måste bedrivas kontinuerligt, dispensrätten enligt omförmälda lagrum icke är begränsad på sätt konventionen föreskriver. Å andra sidan förutsättes dispens kunna medgivas endast beträffande yngling, som fyllt 16 år och enligt läkarintyg äger god hälsa och kroppsutveckling. Då nämnda lagrum sålunda torde medgiva dispensrätt i vidare omfattning än konventionen förutsätter, torde hinder för ratificering föreligga.

3. Den i 33 § c) arbetarskyddslagen upptagna dispensregeln innehåller icke någon sådan begränsning av viloperioden mellan två arbetsskift, som förutsättes i konventionen. I sitt till delegationen avgivna yttrande har arbetarskyddsstyrelsen framhållit, att ett införande av konventionens bestämmelse skulle ha till följd, att minderåriga icke skulle kunna användas i s. k. rundgångsskift vid tvåskiftsarbete.

4. Konventionen uppställer såsom villkor för dispens, att vederbörande skall beredas tillfälle till lärlings- och yrkesutbildning, medan arbetarskyddslagens närmast jämförliga bestämmelse, 33 § c), icke uppställer något sådant villkor.

Artikl 4. 1. Denna punkt synes icke påkalla något delegationens yttrande.

2. Då konventionens och arbetarskyddslagens bestämmelse i 33 § a) på denna punkt synes vara av samma innebörd, föreligger intet hinder för ratificering.

Artikel 5. Ett upphävande av förbudet för nattarbete kan enligt svensk rätt endast ske genom lagstiftning. Då svensk rätt sålunda är strängare än konventionens bestämmelser, utgör förevarande artikel icke ratifikationshinder.

Artikel 6. 1. a) Enligt vad inom delegationen upplysts lära de tillämpningsföreskrifter till arbetarskyddslagen, som för närvarande äro föremål för remissbehandling, komma att innehålla bestämmelser av innebörd, att lagen och tillämpningsföreskrifterna skola hållas tillgängliga å arbetsställe, där i regel minst fem arbetstagare stadigvarande sysselsättas. Därjämte skall arbetarskyddsstyrelsen äga att föreskriva, att nämnda författningar skola finnas tillgängliga även vid arbetsställen med mindre antal arbetstagare.

b)—e) Bestämmelser av denna innebörd återfinnas i arbetarskyddslagen eller lära komma att inflyta i förenämnda tillämpningsföreskrifter, dock med det undantaget beträffande e), att förteckning eller officiell handling (arbetsbok) icke hålles tillgänglig såvitt avser medlem av arbetsgivarens familj.

Övriga artiklar i konventionen ha icke givit delegationen anledning till något yttrande.

Beträffande båda de i detta sammanhang behandlade konventionerna framhåller delegationen slutligen att såvitt delegationen kunnat finna, den nya svenska lagstiftningen på arbetarskyddets område torde få anses i det hela motsvara minst den standard som i konventionen åsyftas. Det borde emellertid uppmärksammas, att enligt en år 1946 antagen ändring i Internationella arbetsorganisationens stadga det ålåge medlem att till Internationella arbetsbyrån avgiva redogörelser bl. a. för de omständigheter som förhindrade eller fördröjde ratificering av en viss konvention. Genom denna bestämmelse syntes en möjlighet öppna sig att inför organisationen klargöra de omständigheter — ofta av mera bagatellartad beskaffenhet — som hindrat ett i socialt avseende högstående land att beträffande ett icke ringa antal konventioner giva organisationen det stöd, som en ratifikation innebure. Det kunde ej heller uteslutas, att genom det åsyftade stadgandet förutsättningar skulle kunna föreligga för ratificering av en konvention, även om den nationella lagstiftningen i en eller annan mindre väsentlig punkt avveke från konventionens bestämmelser. Uppenbarligen bleve tolkningen och den praktiska tillämpningen av de nya stadgebestämmelserna härvid avgörande.

Departementschefen.

På sätt framgår av det yttrande, som i ärendet avgivits av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, och vad som förekommit vid delegationens behandling av ärendet föreligga vissa skiljaktigheter mellan *konventionen (nr 89) angående kvinnors nattarbete inom industrien (reviderad 1948)* och den nya svenska arbetarskyddslagen. Jag tänker härvidlag icke så mycket på det förhållandet att — enligt 3 § arbetarskyddslagen — från lagens tillämpning undantagits hemarbete me-

dan konventionen icke uttryckligen upplager något motsvarande undantag. Sannolikheten synes mig bjuda allt, när i konventionen talas om arbete i eller inom ett företag, därmed ej avses hemarbete. Skiljaktigheten på denna punkt torde därför vara av formell natur.

Av mera väsentlig betydelse äro däremot bestämmelserna i konventionens artikel 3. Enligt nämnda artikel gäller nattarbetsförbudet för kvinnor allt arbete i industriella företag medan den svenska lagen (36 §) endast avser hantverks- och industriellt arbete. Konventionen anknyter således till företagets karaktär under det att vår lagstiftning låter själva arbetets natur bli avgörande. Till skillnad från arbetarskyddslagen innebär konventionen sålunda att inom ett industriellt företag även annat än industriellt arbete, t. ex. städning, vakt- och kontorsarbete omfattas av förbudet. I artikel 3 göres vidare undantag från nattarbetsförbudet i fråga om sådana industriföretag, där endast medlemmar av samma familj sysselsättas, d. v. s. rena familjeföretag. Enligt den svenska lagen (3 §) undantagas i detta hänseende från nattarbetsförbudet för kvinnor även familjemedlemmar i andra industriföretag än rena familjeföretag.

Vad särskilt angår frågan huruvida företagets eller arbetets industriella karaktär bör vara avgörande för nattarbetsförbudets omfattning har detta spörsmål tidigare vid flera tillfällen varit föremål för uppmärksamhet. Ursprungligen intog den svenska lagstiftningen i detta hänseende samma ståndpunkt som nu ifrågavarande konvention, men en övergång till det nuvarande systemet skedde år 1931. Den ändring som då skedde var fullt avsiktlig; och vid senare prövningar av detta spörsmål har man ansett sig sakna anledning att vidtaga någon utvidgning av förbudet. Utredningen i detta ärende synes mig ej heller lämna stöd för att någon ändring i arbetarskyddslagen i detta hänseende nu bör vidtagas. Med hänsyn härtill och då denna skiljaktighet torde vara av sådan art att den utgör hinder för en svensk ratifikation av konventionen, anser jag att med ratifikation från Sveriges sida av konventionen tills vidare bör anstå.

Även om sålunda en svensk ratifikation av konventionen för närvarande ej synes vara möjlig, torde likväl böra undersökas, huruvida icke i andra avseenden en anpassning av 1949 års arbetarskyddslag bör ske i förhållande till konventionen. Jag syftar härvid främst på frågan om nattvilans förläggning. Enligt 36 § första stycket arbetarskyddslagen skall kvinna, som användes till hantverks- och industriellt arbete, beredas ledighet för nattvila minst 11 timmar varje dygn. I ledigheten skall tiden klockan 22—5 ingå. Den nya lagens bestämmelser i detta hänseende äro av i stort sett samma innehåll som motsvarande stadganden i hittills gällande lagstiftning. Och denna är i sin tur föranledd av 1906 års Bernkonvention i ämnet, vilken tillträtts av Sverige år 1910.

Enligt artikel 2 i nu ifrågavarande konvention skall nattvilan omfatta minst 11 på varandra följande timmar, vari enligt vederbörande myndighets bestämmande skall ingå en tidsperiod av minst 7 på varandra följande

timmar mellan klockan 22 och 7. Konventionen lämnar således genom sin rörliga viloperiod viss möjlighet att anpassa nattvilans förläggning efter skilda behov. Vid riksdagens behandling av den nya arbetarskyddslagen uttalades önskemålet — andra lagutskottets utlåtande nr 62, s. 53 — att Kungl. Maj:t i samband med att frågan om ratifikation av konventionen underställdes riksdagen upptog här ifrågavarande spörsmål till förnyad prövning. Även i detta ärende har påyrkats ändring av arbetarskyddslagen i riktning mot konventionen. Därvid har framhållits, att en förläggning av den skyddade perioden till annan tid än den i lagen föreskrivna tiden klockan 22—5 i många fall skulle innebära vissa fördelar för de kvinnliga arbetstagarna.

För att en sådan jämkning skall kunna genomföras erfordras emellertid uppsägning av Bernkonventionen. Uppsägning skall ske skriftligen hos schweiziska förbundsrådet. Uppsägningstiden är ett år. Det är min avsikt att hos Kungl. Maj:t hemställa, att sådan uppsägning snarast måtte äga rum. Under mellantiden har jag för avsikt att till vidare prövning upptaga frågan om de jämknings i arbetarskyddslagen i fråga om nattarbetsförbudet för kvinnor, som må vara påkallade, samt att efter sedvanlig remissbehandling underställa riksdagen det förslag i ämnet, vartill utredningen kan föranleda, å sådan tid, att en eventuell lagändring kan genomföras i omedelbar anslutning till att uppsägningen av Bernkonventionen trätt i kraft.

Beträffande härefter *konventionen (nr 90) angående minderårigas nattarbete inom industrien (reviderad 1948)* företer även denna konvention vissa skiljaktigheter från arbetarskyddslagen. Sålunda äro undantagen från nattarbetsförbudet för minderåriga anställda i familjeföretag (artikel 1 mom. 3) snävare än enligt arbetarskyddslagen. Vidare skall enligt konventionen (artikel 2 mom. 1) med uttrycket natt förstås en tidrymd av tolv på varandra följande timmar, medan arbetarskyddslagen (33 §) föreskriver en nattvila för minderåriga av elva timmar varje dygn. Enligt samma artikel (mom. 3) skall den skyddade perioden omfatta sju timmar mellan klockan 22—7 för minderåriga över 16 år, under det att i arbetarskyddslagen nämnda period är fastställd till klockan 22—5. Den svenska lagen innehåller inga bestämmelser om sådan rätt för myndighet att föreskriva skilda perioder för nattarbetsförbudet som återfinnes i konventionen. Dock må erinras om dispensbestämmelsen i 33 § c), vari stadgas, att när särskilda skäl föranleda därtill, arbetarskyddsstyrelsen må medgiva att yngling, som fyllt 16 år och enligt läkarintyg äger god hälsa och kroppsutveckling, användes till arbete utan att stadgandet om nattarbetsförbudet iakttages. Enligt denna regel föreligger en möjlighet att medgiva ändring i fråga om nattvilans såväl längd som förläggning, medan konventionen icke synes medgiva inskränkning i nattvilans längd och sålunda är strängare än lagen. Konventionen medgiver vidare (artikel 3 mom. 2 och 3) vissa dispenser från nattarbetsförbudet. Närmast motsvarande bestämmelser innehållas i nyss återgivna lagrum i arbetarskyddslagen. Medan konventionens dispensmöjligheter avse lärlings- eller yrkesutbildning inom sådana industrier eller yr-

ken, där arbetet måste bedrivas kontinuerligt, är emellertid dispensrätten enligt nämnda lagrum icke på detta sätt begränsad. Slutligen innehåller icke den svenska lagen bestämmelse om 13 timmars viloperiod mellan två arbetsskiften vilket förutsättes i konventionen.

Av det anförda framgår, att skiljaktigheterna mellan den svenska lagstiftningen och konventionen äro sådana att de för vårt vidkommande hindra en ratifikation. Vad i ärendet förekommit ger mig icke anledning att förorda sådana ändringar i den svenska arbetarskyddslagen att konventionen för Sveriges del kan ratificeras. Enär emellertid bestämmelserna om minderårigs ledighet för nattvila i viss mån sammanhånga med motsvarande bestämmelser beträffande kvinnliga arbetstagare och då riksdagen vid sin behandling av arbetarskyddslagen jämväl beträffande minderåriga uttalat sig för en viss rörlighet i fråga om den förbjudna periodens förläggning, har jag för avsikt att i samband med behandlingen av frågan om de kvinnliga arbetstagarnas nattarbete även överväga en ändring beträffande bestämmelserna angående nattarbete för minderåriga över 16 år.

Konvention (nr 81) angående arbetsinspektion inom handel och industri.

Frågan om ratifikation av denna konvention — som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess trettionde sammanträde, år 1947 — förelades 1948 års riksdag genom proposition nr 189. Beträffande huvudinnehållet i konventionen ävensom den förberedande behandlingen samt över konventionen avgivna yttranden torde få hänvisas till det såsom bilaga till nämnda proposition fogade utdraget ur statsrådsprotokollet s. 6 o. ff.

Vid ärendets behandling år 1948 uttalade jag, att jag i likhet med delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet funne konventionens allmänna riktlinjer i det hela stå i god överensstämmelse med den svenska arbetarskyddslagen. Jag fann emellertid, att vissa skiljaktigheter förelåge mellan konventionens bestämmelser å ena sidan och innehållet i gällande lag respektive det av arbetarskyddskommittén avgivna förslaget till arbetarskyddslag och anförde därefter följande.

Jag åsyftar härvid följande bestämmelser i artikel 12 av konventionen, nämligen *dels* moment 1 a), vari föreskrives att arbetsinspektör skall åga att fritt och utan föregående anmälan vid varje tid av dygnet erhålla tillträde till varje företag eller arbetsställe som är underkastat inspektion, *dels* moment 1 b), vari stadgas att arbetsinspektör skall åga att under dagen erhålla tillträde till varje lokal, som arbetsinspektören har skäligen anledning antaga vara underkastad inspektion, *dels ock* moment 2, vari bestämmes att arbetsinspektör har att, då inspektion verkställs, underrätta arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare om besöket, såvida inspektören icke finner, att dylik anmälan skulle vara till förfång vid tjänstens utövande.

Vad förstnämnda föreskrift angår medgiver gällande arbetarskyddslag 29 § andra stycket arbetsgivaren rätt att för bevarande av yrkeshemlighet från inspektion undantaga viss del av arbetsställe. I arbetarskyddskommitténs förslag 50 § tredje stycket återfinnes en motsvarande bestämmelse.

I fråga om tillsynsorganens rätt att erhålla tillträde till arbetsställe stadgas i 29 § första stycket gällande arbetarskyddslag, att tillsynsorganen skola äga sådan rätt, närhelst de så påfordra, efter det vederbörande arbetsgivare eller hans ställföreträdare å arbetsstället underrättats om deras närvaro. I 50 § första stycket lagförslaget återfinnes en bestämmelse av motsvarande innebörd.

I ett förut denna dag till lagrådet remitterat förslag till arbetarskyddslag har jag framhållit, att ovannämnda föreskrifter i konventionen torde hindra en eljest möjlig ratificering av densamma. Emellertid har jag i detta sammanhang uttalat i huvudsak följande. Då det vore synnerligen önskvärt att vårt land i största möjliga utsträckning skänkte sitt stöd åt det internationella samarbetet på arbetarskyddets område ansåge jag det böra övervägas om icke dessa hinder mot en ratifikation kunde undanröjas. Kommittén hade uttalat att den för bevarande av yrkeshemlighet gällande inskränkningen i inspektionsrätten icke torde ha någon större praktisk betydelse. För min del ansåge jag att detta stadgande med hänsyn till de allvarliga påföljder, vilka drabbade yrkesinspektör som röjde yrkeshemlighet, utan risk kunde slopas. Vad anginge föreskriften i kommittéförslaget att arbetsgivare eller dennes ställföreträdare ovillkorligen skulle underrättas om inspektörens närvaro syntes denna bestämmelse utan olägenhet kunna utgå ur lagen och ersättas med en i överensstämmelse med konventionen avfattad instruktionsföreskrift av innehåll att inspektören skulle underrätta arbetsgivaren eller dennes representant om sin närvaro, såvida icke inspektören ansåge, att dylik anmälan skulle vara till förfång för tjänstens utövande.

Att såsom svenska arbetsgivareföreningen ifrågasatt begränsa rätten för tillsynsorgan att erhålla tillträde till arbetsställe till att avse ordinarie arbetstid borde uppenbarligen icke ifrågakomma. I instruktionen för yrkesinspektionen torde emellertid liksom f. n. böra föreskrivas att inspektion icke finge företagas nattetid, där ej skäl funnes antaga att arbetet då påginge.

Därest de av mig sålunda förordade ändringarna i arbetarskyddskommitténs förslag godtagas av riksdagen, torde intet hinder möta för en ratifikation från svensk sida av ifrågavarande konvention. Då en revision av arbetarskyddslagen är aktuell, finner jag icke anledning föreligga att på detta stadium föreslå de ändringar i gällande lagstiftning som skulle vara erforderliga för en ratificering av konventionen. Jag anser mig därför böra föreslå, att med ratificering från svensk sida får anstå, till dess riksdagen tagit slutlig ställning till förenämnda förslag till arbetarskyddslag.

Genom beslut vid 1948 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 328/1948) har en central myndighet för arbetarskyddsfrågor, arbetarskyddsstyrelsen, inrättats den 1 januari 1949. Enligt den för styrelsen den 17 december 1948 utfärdade instruktionen är styrelsen chefsmyndighet för yrkesinspektionen.

Departementschefen.

Sedan riksdagen numera (skrivelse nr 484/1948) godtagit de ändringar i arbetarskyddskommitténs förslag till lag om arbetarskydd, som jag berört

i det föregående och lag i ämnet utfärdats, föreligga icke några skiljaktigheter i sak mellan konventionens artikel 12 mom. 1 a) och b) och den nya arbetarskyddslagens 50 § första stycket. Vad vidare angår tillsynsorganens skyldighet att underrätta arbetsgivaren om inspektionsbesök, har — i motsats till vad fallet är i gällande arbetarskyddslag — någon bestämmelse motsvarande den som innehålles i konventionens artikel 12 mom. 2 icke införts i den nya lagen. Däremot kommer på sätt jag förut angivit en föreskrift av detta innehåll att intagas i den instruktion för yrkesinspektionen, som för närvarande är under utarbetande. Vid sådant förhållande och då i övrigt hinder för ratifikation ej synes föreligga, tillstyrker jag, att konventionen för Sveriges del nu ratificeras.

Akt angående ändring i den vid konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen.

Vid 1947 års allmänna arbetskonferens antogs bl. a. en konvention (nr 83) angående tillämpning av internationell arbetslagstiftning på områden, belägna utanför moderlandet (jfr bil. E till proposition nr 189/1948). Enligt denna konvention skulle varje medlemsstat, som ratificerade konventionen, ange i vilken utsträckning medlemmen åtog sig att tillämpa de internationella arbetskonventioner, som funnes upptagna i en vid konventionen fogad förteckning. Bland konventionerna i förteckningen återfinnas bl. a. i det föregående nämnda, 1919 års konvention angående barns nattarbete inom industrien och 1934 års reviderade konvention angående kvinnors nattarbete. Avsikten med förevarande akt är, att dessa båda konventioners bestämmelser skola ersättas med de nu antagna reviderade bestämmelserna.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet anser, att, då akten i likhet med konventionen nr 83 icke äger tillämpning på svenska förhållanden, i akten intagna bestämmelser icke påkalla något delegationens yttrande.

Departementschefen.

Till vad delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet sålunda anfört kan jag ansluta mig. Jag anser sålunda ifrågavarande akt icke påkalla någon åtgärd från svensk sida.

Under återopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående *dels* av den Internationella arbetsorganisationens konferens år 1948 vid dess trettioförsta sammanträde antaga konventioner, rekommendation och akt, *dels ock* den vid organisationens konferens år 1947 vid dess trettionde sammanträde antagna

Kungl. Maj:ts proposition nr 162.

konventionen (nr 81) angående arbetsinspektion inom industri och handel.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

..

Ur protokollet:

M. Silfverstolpe.

Bilaga A.

Konvention (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till San Francisco och där samlats den 17 juni 1948 till sitt trettiöförsta sammanträde

och beslutat att i form av en konvention antaga vissa förslag angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, vilken fråga utgör den sjunde punkten på sammanträdets dagordning, antager,

med hänsyn till att inledningen till Internationella arbetsorganisationens stadga anger erkännandet av principen om föreningsfrihet såsom ett medel att förbättra arbetsförhållandena och åvägbringa fred,

med hänsyn till att Philadelphiadeklarationen ånyo fastslår, att »ytt-
rande- och föreningsfrihet äro väsentliga för varaktigt framåtskridande»,

med hänsyn till att Internationella arbetskonferensen vid sitt trettionde sammanträde enhälligt godtagit de principer, vilka böra utgöra grundvalen för en internationell reglering,

med hänsyn till att Förenta Nationernas generalförsamling vid sitt andra sammanträde anslutit sig till dessa principer och anmodat Internationella arbetsorganisationen att fullfölja sina strävanden i syfte att möjliggöra antagandet av en eller flera internationella konventioner,

denna den nionde dagen i juli månad år nittonhundrafyrtioåtta följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1948» (Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948).

Del. I. Föreningsfrihet.

Artikel 1.

Varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, för vilken denna konvention är gällande, förbinder sig att tillämpa följande bestämmelser.

Artikel 2.

Arbetare och arbetsgivare skola, utan någon som helst åtskillnad, äga rätt att utan därtill i förväg inhämtat medgivande bilda organisationer efter sitt fria skön ävensom att utan andra förbehåll än dem vederbörande organisations stadgar uppställa, ansluta sig till sådana organisationer.

Artikel 3.

1. Arbetar- och arbetsgivarorganisationer skola äga rätt att avfatta sina stadgar och reglementen samt utse sina representanter i full frihet, organisera sin förvaltning och verksamhet samt fastställa sitt handlingsprogram.

2. Offentliga myndigheter skola avhålla sig från varje ingripande, som begränsar denna rätt eller inverkar menligt på dess lagenliga utövande.

Artikel 4.

Arbetar- och arbetsgivarorganisationer skola icke kunna genom administrativ åtgärd vare sig upplösas eller förbjudas att bedriva sin verksamhet.

Artikel 5.

Arbetar- och arbetsgivarorganisationer skola äga rätt att bilda och ansluta sig till förbund och centralorganisationer; sådan organisation, sådant förbund eller sådan centralorganisation skall äga rätt att vara ansluten till internationella arbetar- och arbetsgivarorganisationer.

Artikel 6.

Bestämmelserna i artiklarna 2, 3 och 4 härövan äga tillämpning jämväl å förbund och centralorganisationer av arbetar- och arbetsgivarorganisationer.

Artikel 7.

Arbetar- och arbetsgivarorganisationers, förbunds och centralorganisationers förvärv av rättskapacitet skall icke vara underkastat villkor av beskaffenhet att inskränka tillämpningen av bestämmelserna i artiklarna 2, 3 och 4 härövan.

Artikel 8.

1. Vid utövandet av de i denna konvention fastställda rättigheterna skola arbetare och arbetsgivare samt deras respektive organisationer, i likhet med andra enskilda personer eller organiserade sammanslutningar, ställa sig landets lagar till efterrättelse.

2. Landets lagar må icke avfattas eller tillämpas på sätt, som kan vara ägnat att begränsa i denna konvention fastställda garantier.

Artikel 9.

1. Genom nationell lagstiftning skall bestämmas i vad mån i denna konvention fastställda garantier skola äga tillämpning å krigsmakt och poliskår.

2. Jämlikt den i artikel 19 mom. 8 av Internationella arbetsorganisationens stadga fastslagna principen skall medlemsstats ratificering av denna konvention icke utöva inverkan på redan existerande lag, dom, sedvänja eller avtal, på grund varav medlemmar av krigsmakten eller poliskåren åtnjuta någon genom denna konvention dem tillförsäkrad rättighet.

Artikel 10.

I denna konvention förstås med uttrycket »organisation» varje sammanslutning av arbetare eller arbetsgivare, som har till ändamål att främja och värna arbetares eller arbetsgivares intressen.

Del II. Skydd för organisationsrätten.

Artikel 11.

Medlem av Internationella arbetsorganisationen, för vilken denna konvention är gällande, förbinder sig att vidtaga alla erforderliga och lämpliga åtgärder för att säkerställa, att arbetare och arbetsgivare må kunna fritt utöva sin organisationsrätt.

Del III. Övriga bestämmelser.

Artikel 12.

1. Med avseende å sådana områden som omförmälas i artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga i dess lydelse enligt akt av år 1946 angående ändringar i nämnda stadga, med undantag för de i mom. 4 och 5 av berörda artikel avsedda områdena, skall varje medlem av organisationen, vilken ratificerar denna konvention, låta sin ratifikation åtföljas av eller snarast möjligt efter ratifikationen tillställa Internationella arbetsbyråns generaldirektör en förklaring, som angiver

a) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbinder sig att utan ändringar tillämpa bestämmelserna i konventionen;

b) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbinder sig att tillämpa konventionens bestämmelser med vissa jämkningar samt innebörden av dessa jämkningar;

c) de områden, med avseende å vilka konventionen icke skall tillämpas samt skälen härför;

d) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbehåller sig att framtiden fatta beslut.

2. De i mom. 1 a) och b) av denna artikel omnämnda förbindelserna skola anses som en integrerande del av ratifikationen och medföra med densamma identiska verkningar.

3. Medlem må genom förnyad förklaring helt eller delvis återkalla förbehåll som inrympts i hans ursprungliga förklaring enligt mom. 1 b), c) och d) av denna artikel.

4. Medlem må, under den tidrymd, då förevarande konvention enligt bestämmelserna i artikel 16 kan uppsägas, tillställa generaldirektören ny förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till de avsedda områdena.

Artikel 13.

1. Då det ämne, som behandlas i denna konvention, faller inom kompetensen för ett utanför moderlandet beläget områdes egna myndigheter, kan den medlem, som är ansvarig för ifrågavarande områdes internationella förbindelser, i samförstånd med områdets egen regering, till Internationella arbetsbyråns generaldirektör insända förklaring, i vilken de i denna konvention intagna förpliktelseerna godtagas på ifrågavarande områdes vägnar.

2. Förklaring, innebärande att de i denna konvention intagna förpliktelseerna godtagas, må tillställas Internationella arbetsbyråns generaldirektör

a) av två eller flera medlemmar av organisationen med avseende å område, som står under deras gemensamma överhöghet; eller

b) av envar internationell myndighet med avseende å område, för vars

förvaltning den jämlikt Förenta Nationernas stadga eller annorledes är ansvarig.

3. Förklaringar, som delgivits Internationella arbetsbyråns generaldirektör i enlighet med mom. 1 och 2 av denna artikel, skola angiva, huruvida konventionens bestämmelser skola tillämpas inom vederbörande område utan ändring eller med vissa jämkningar; därest i förklaringen angives, att konventionens bestämmelser skola tillämpas med vissa jämkningar, skall förklaringen innehålla närmare uppgifter rörande dessa.

4. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må genom senare förklaring helt eller delvis avstå från rätten att åberopa varje i en tidigare förklaring angiven jämkning.

5. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må under den tidrymd, då denna konvention enligt bestämmelserna i artikel 16 kan uppsägas, tillstå Internationella arbetsbyråns generaldirektör förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till ifrågavarande konventions tillämpning.

Del IV. Slutartiklar.

Artikel 14.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör och registreras av honom.

Artikel 15.

1. Denna konvention är bindande allenast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen, vilkas ratifikationer registrerats av generaldirektören.

2. Den träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer registrerats av generaldirektören.

3. Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem tolv månader efter den dag, då dess ratifikation registrerats.

Artikel 16.

1. Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats.

2. Varje medlem, som ratificerat denna konvention och icke inom ett år efter utgången av den i föregående moment nämnda tioårsperioden gör bruk av den i denna artikel stadgade uppsägningsrätten, skall vara bunden för en ny period av tio år och kan därefter, med iakttagande av de i denna artikel föreskrivna villkoren, uppsäga konventionen vid utgången av varje följande tioårsperiod.

Artikel 17.

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer, förklaringar och uppsägningar, som delgivits honom av organisationens medlemmar.

2. Då generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, som delgivits honom,

har han att fästa medlemmarnas uppmärksamhet på den dag, då konventionen träder i kraft.

Artikel 18.

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering jämlikt artikel 102 av Förenta Nationernas stadga, lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om varje ratifikation, förklaring och uppsägning, som av honom registrerats i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 19.

Vid utgången av varje tidrymd av tio år, räknat från denna konventions ikraftträdande, skall Internationella arbetsbyråns styrelse förelägga Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för konventionens tillämpning och taga under övervägande, huruvida anledning föreligger att på konferensens dagordning uppföra frågan om dess revision, helt eller delvis.

Artikel 20.

1. Därest konferensen skulle antaga en ny konvention, innebärande revision, helt eller delvis, av förevarande konvention, och den nya konventionen icke föreskriver annat,

a) skall en medlems ratifikation av den nya, reviderade konventionen, för såvitt denna trätt i kraft, ipso jure medföra omedelbar uppsägning av förevarande konvention, utan hinder av vad i artikel 16 här ovan stadgas;

b) skall från den dag, då den nya, reviderade konventionen träder i kraft, förevarande konvention icke längre kunna ratificeras av medlemmarna.

2. Förevarande konvention skall likväl förbliva gällande till form och innehåll för de medlemmar, som ratificerat densamma och icke ratificera den nya, reviderade konventionen.

Artikel 21.

De engelska och franska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Bilaga B.

Konvention (nr 88) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till San Francisco och där samlats den 17 juni 1948 till sitt trettioförsta sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation, vilken fråga inbegripes under den fjärde punkten på sammanträdet dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den nionde dagen i juli månad år nittonhundrafyrtioåtta följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående den offentliga arbetsförmedlingen, 1948» (Employment Service Convention, 1948):

Artikel 1.

1. Varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, för vilken denna konvention är gällande, skall upprätthålla eller trygga upprätthållandet av en avgiftsfri offentlig arbetsförmedling.

2. Den offentliga arbetsförmedlingens huvuduppgift skall vara att, där så är erforderligt i samverkan med andra, dylik verksamhet utövande offentliga och enskilda institutioner, åvägbringa bästa möjliga organisation av arbetsmarknaden såsom en integrerande del av en nationell plan för att uppnå och vidmakthålla full sysselsättning samt utveckla och utnyttja produktionsresurserna.

Artikel 2.

Den offentliga arbetsförmedlingen skall bestå av ett landsomfattande system av arbetsförmedlingsorgan under ledning av en central myndighet.

Artikel 3.

1. I systemet av arbetsförmedlingsorgan skola ingå lokala och, där så är ändamålsenligt, regionala organ, i tillräckligt antal för att betjäna skilda delar av landet och lämpligt belägna för arbetsgivare och arbetare.

2. Organisationen skall
- a) göras till föremål för en allmän omprövning
 - i) vid avsevärd förändring i näringslivets och den arbetande befolkningens fördelning och
 - ii) då vederbörande myndighet finner sådan omprövning önskvärd för att tillgodogöra sig erfarenhet, som förvärvats under en försöksvis bedriven verksamhet; och
 - b) överses närhelst omprövningen giver vid handen, att så är påkallat.

Artikel 4.

1. Lämpliga anordningar skola vidtagas för att genom rådgivande nämnder trygga samverkan med representanter för arbetsgivare och arbetare vid den offentliga arbetsförmedlingens organiserande och verksamhet samt vid uppdragande av riktlinjer för dess fortsatta utveckling.

2. Dessa anordningar skola innefatta en eller flera centrala rådgivande nämnder och, där så befinnes erforderligt, även regionala och lokala sådana.

3. Arbetsgivarnas och arbetarnas representanter i sagda nämnder skola utses till lika antal efter samråd med de representativa arbetsgivar- och arbetarorganisationerna, där sådana finnas.

Artikel 5.

De allmänna riktlinjerna för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet i vad angår hänvisning av arbetare till lediga anställningar skola utformas efter samråd med arbetsgivarnas och arbetarnas representanter genom de i artikel 4 omförmälda rådgivande nämnderna.

Artikel 6.

Den offentliga arbetsförmedlingen skall vara så anordnad, att den säkerställer en effektiv rekrytering och arbetsanskaffning och skall i detta syfte

- a) hjälpa arbetare att finna lämplig sysselsättning och arbetsgivare att finna lämpliga arbetare och särskilt enligt för landet i dess helhet avpassade bestämmelser

- i) registrera arbetssökande, tillika med deras yrkeskvalifikationer, erfarenhet och önskemål, utvärdera önskad sysselsättning, bedöma om så är erforderligt deras fysiska lämplighet och yrkesskicklighet samt, där så påkallas, förhjälpa dem till erhållande av yrkesvägledning, yrkesutbildning eller omskolning,
 - ii) från arbetsgivarna inhämta detaljerade upplysningar om lediga anställningar, som anmälts till förmedlingen av dem, och om de krav, som ställas på den sökta arbetskraften,
 - iii) till lediga anställningar hänvisa platssökande med erforderlig yrkesskicklighet och lämpliga fysiska förutsättningar,
 - iv) åvägabrinda samarbete i fråga om platssökande och lediga platser de olika arbetsförmedlingskontoren emellan, då de arbetssökande icke kunna erhålla lämplig anställning eller lediga platser icke kunna besättas med lämplig sökande genom det först anlitate kontoret eller då så i övrigt synes påkallat;
- b) vidtaga lämpliga åtgärder för att
- i) främja yrkesrörligheten i syfte att anpassa tillgången på arbetskraft efter sysselsättningsmöjligheterna inom olika yrken,
 - ii) främja den geografiska rörligheten i syfte att underlätta arbetskraftens överflyttning till områden med lämpliga sysselsättningsmöjligheter,
 - iii) främja temporär överflyttning av arbetare från ett område till ett annat och såmedelst undanröja tillfällig lokal brist på överensstämmelse mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft,
 - iv) främja sådan överflyttning av arbetskraft från ett land till ett annat, vilken må ha vunnit vederbörande regeringars godkännande;
- c) insamla och bearbeta, om så erfordras i samverkan med andra myndigheter ävensom företagsledningar och fackliga organisationer, så fullständiga upplysningar som möjligt beträffande läget på arbetsmarknaden och dess sannolika utveckling såväl inom landet i dess helhet som inom olika industrier, yrken och geografiskt avgränsade områden samt regelbundet och skyndsamt hålla sådana upplysningar tillgängliga för offentliga myndigheter, vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer samt allmänheten;
- d) medverka vid administrationen av arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshetshjälp samt andra åtgärder för bistånd åt arbetslösa; ävensom
- e) i den mån så är erforderligt bistå andra offentliga och enskilda institutioner vid social och ekonomisk planläggning, avsedd att trygga ett gynnsamt sysselsättningsläge.

Artikel 7.

Åtgärder skola vidtagas

- a) för att inom de olika arbetsförmedlingskontoren underlätta specialisering efter skilda yrken och näringsgrenar, exempelvis jordbruket och andra verksamhetsgrenar, där en dylik specialisering kan vara till gagn, och
- b) för att på tillfredsställande sätt tillgodose särskilda kategorier av arbetssökande, t. ex. partiellt arbetsföra.

Artikel 8.

Särskilda för ungdomens behov avsedda anordningar skola vidtagas och vidare utbyggas inom ramen för arbetsförmedlings- och yrkesvägledningsverksamheten.

Artikel 9.

1. Den offentliga arbetsförmedlingens personal skall bestå av tjänstemän i allmän tjänst med sådan ställning och sådana arbetsvillkor, att de äro oberoende av politiska förändringar och obehöriga inflytelser samt, med beaktande av organisationens behov, tillförsäkrade stabila anställningsförhållanden.

2. Med förbehåll för sådana villkor för anställning i allmän tjänst, som må vara föreskrivna i lag eller författning, skall arbetsförmedlingens personal rekryteras med uteslutande hänsyn till dess kvalifikationer för fullgörande av densamma anförtrodna uppgifter.

3. Sådana kvalifikationer skola styrkas, på sätt vederbörande myndighet bestämmer.

4. Arbetsförmedlingens personal skall erhålla erforderlig utbildning för föreliggande arbetsuppgifter.

Artikel 10.

Arbetsförmedlingen och, där så finnes lämpligt, övriga offentliga myndigheter skola, i samverkan med arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer och andra institutioner, vidtaga alla åtgärder för att arbetsgivare och arbetare skola i full utsträckning frivilligt anlita arbetsförmedlingen.

Artikel 11.

Vederbörande myndigheter skola vidtaga erforderliga åtgärder för att uppnå effektiv samverkan mellan den offentliga arbetsförmedlingen och privata arbetsförmedlingsbyråer, vilka drivas utan vinstsyfte.

Artikel 12.

1. Då en medlems territorium omfattar stora områden, varest, på grund av gles befolkning eller områdets utvecklingsstadium, vederbörande myndighet anser det ogörligt att genomföra bestämmelserna i denna konvention, må myndigheten i fråga utesluta dessa områden från tillämpningen av konventionen, antingen helt eller beträffande de särskilda företag eller sysselsättningar som den prövar erforderligt.

2. Varje medlem skall vid avgivandet av sin första årsredogörelse angående tillämpningen av denna konvention enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga angiva de områden, i fråga om vilka medlemmen avser att tillämpa bestämmelserna i förevarande artikel ävensom skälen härför. Ingen medlem må därefter med åberopande av bestämmelserna i denna artikel medgiva undantag i fråga om andra områden än de sålunda angivna.

3. Varje medlem, som tillämpat bestämmelserna i förevarande artikel, skall i sina följande årsredogörelser lämna uppgift om de områden, i fråga om vilka den avstår från rätten att tillämpa undantagsbestämmelserna.

Artiklar 13—22.

[Dessa artiklar äro likalydande med artiklarna 12—21 av konventionen (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, utom såtillvida, att orden »låta sin ratifikation åtföljas av eller» i artikel 12 mom. 1 av nämnda konvention icke återfinnas i artikel 13 mom. 1 av förevarande konvention samt att då i artiklarna 12, 13 och 20 av konventionen nr 87 hänvisas till artikel 16, detta i artiklarna 13, 14 och 21 av förevarande konvention motsvaras av hänvisningar till artikel 17.]

Bilaga C.

Rekommendation (nr 83) angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till San Francisco och där samlats den 17 juni 1948 till sitt trettiöförsta sammanträde,

och beslutat antaga vissa förslag angående den offentliga arbetsförmedlingens organisation, vilken fråga inbegripes under den fjärde punkten på sammanrådets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation innehållande kompletteringar till rekommendationen angående arbetsförmedling, 1944, och konventionen angående den offentliga arbetsförmedlingen, 1948,

antager denna den nionde dagen i juli månad år nittonhundrafyrtioåtta följande rekommendation, vilken skall benämnas »rekommendation angående den offentliga arbetsförmedlingen, 1948» (Employment Service Recommendation, 1948):

Med hänsyn till att rekommendationen angående arbetsförmedling, 1944, och konventionen angående den offentliga arbetsförmedlingen, 1948, innehålla föreskrifter rörande arbetsförmedlingens organisation och då det är önskvärt, att däri intagna bestämmelser kompletteras med ytterligare anvisningar,

förordar konferensen, att varje medlem, så snart förhållandena i varje enskilt land det medgiva, tillämpar följande bestämmelser samt till Internationella arbetsbyrån, i enlighet med vad styrelsen därom må komma att bestämma, insänder redogörelser angående de åtgärder, som vidtagits för att genomföra desamma.

I. Allmän organisation.

1. Den avgiftsfria offentliga arbetsförmedlingen bör omfatta en central myndighet samt lokala och, där så befinnes erforderligt, även regionala organ.

2. I syfte att främja arbetsförmedlingens utveckling och uppnå en enhetlig och samordnad landsomfattande administration böra åtgärder vidtagas för

- a) utfärdande genom den centrala myndighetens försorg av för landets hela arbetsförmedlingsorganisation avsedda anvisningar;
- b) fastställande av en för landet gällande minimistandard i avseende å personal och material;
- c) anvisande av erforderligt anslag å statsbudgeten för kostnadernas bestridande;
- d) avgivande av periodiska rapporter från underordnade till överordnade administrativa organ;
- e) central inspektion av regionala och lokala organ; samt
- f) periodiska konferenser med befattningshavare vid centrala, regionala och lokala organ, däri inbegripen inspektionspersonal.

3. Lämpliga anordningar böra av arbetsförmedlingen vidtagas för den samverkan, som må befinnas erforderlig, med företagsledning, arbetarrepresentanter och organ med uppgift att undersöka speciella sysselsättningsproblem inom särskilda områden, företag, industrier eller grupper av industrier.

4. Åtgärder böra, då så prövas lämpligt, vidtagas för att inom arbetsförmedlingens allmänna ram

- a) inrätta särskilda arbetsförmedlingsorgan med uppgift att tillgodose behovet bland arbetsgivare och arbetare, tillhörande sådana industrier eller yrken som hamnarbete, sjöfart, byggnads- och anläggningsverksamhet, jordbruk, skogsbruk och husligt arbete, i den mån så med hänsyn till industriens eller yrkets natur, betydelse eller andra särskilda omständigheter prövas påkallat;
- b) genom särskilda anordningar sörja för arbetsanskaffning åt
 - i) minderåriga;
 - ii) partiellt arbetsföra; och
 - iii) tekniker, intellektuella arbetstagare, tjänstemän och arbetsledare;
- c) genom lämpliga anordningar sörja för arbetsanskaffning åt kvinnor under hänsynstagande till deras yrkesduglighet och fysiska förutsättningar.

II. Upplysningsverksamhet rörande arbetsmarknaden.

5. Arbetsförmedlingen bör inhämta upplysningar rörande arbetsmarknaden, särskilt i följande avseenden

- a) nuvarande och beräknat arbetskraftsbehov (innefattande uppgifter om det antal och slag av arbetare, som erfordras, fördelade å industri, yrke eller område);
- b) nuvarande och beräknad arbetskraftstillgång (innefattande uppgifter om arbetarnas antal, ålder och kön, utbildning, yrke, verksamhet och bostadsort ävensom de anställningssökandes antal och geografiska fördelning.

6. Arbetsförmedlingen bör verkställa regelbundna eller tillfälliga undersökningar rörande sådana ämnen som

- a) orsakerna till och förekomsten av arbetslöshet, däri inbegripen av tekniska förändringar betingad arbetslöshet;
- b) utplacering i arbete av särskilda kategorier av arbetssökande, såsom partiellt arbetsföra eller ungdom;
- c) förhållanden, som påverka arbetslöshetens omfattning och natur;
- d) sysselsättningsreglering;
- e) yrkesvägledning i samband med utplacering i arbete;
- f) yrkes- och arbetsanalyser; samt
- g) andra sidor av arbetsmarknadens organisation.

7. Upplysningarna i fråga böra inhämtas genom lämpligt utbildad personal, där så är erforderligt i samverkan med andra offentliga organ samt arbetarnas och arbetsgivarnas organisationer.

8. Vid uppgifternas insamling och bearbetning böra i den mån omständigheterna så medgiva eller påkalla ifrågakomma

- a) direkta förfrågningar hos sådana organ som besitta särskild förtrogenhet med hithörande spörsmål, såsom andra offentliga institutioner, arbetsgivar- och arbetarorganisationer, offentliga och enskilda företag samt företagsnämnder;
- b) samverkan med arbetsinspektionen och organ för arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshetshjälp;

- c) utarbetandet av periodiska rapporter beträffande ämnen, som ha särskild betydelse för arbetsmarknaden; och
- d) undersökningar av särskilda problem, utredningar och analyser, utförda av arbetsförmedlingsorganen.

III. Arbetskraftsbudget.

9. I syfte att åvägabringa bästa möjliga organisation av arbetsmarknaden såsom en integrerande del av en nationell plan för att uppnå och vidmakthålla full sysselsättning samt utveckla och utnyttja produktionsresurserna bör vid tidigast möjliga tidpunkt årligen i varje land en arbetskraftsbudget uppgöras i anslutning till en allmän översikt över det ekonomiska läget.

10. Arbetskraftsbudgeten bör uppgöras av arbetsförmedlingen i samverkan med andra offentliga myndigheter, där så finnes lämpligt.

11. Arbetskraftsbudgeten bör innefatta noggranna uppgifter rörande den beräknade omfattningen och fördelningen av tillgång och efterfrågan på arbetskraft.

IV. Hänvisning av arbetare.

12. Arbetsförmedlingen bör

- a) iakttaga sträng opartiskhet, då det gäller anställning i företag, där en anställningen berörande arbetskonflikt pågår;
- b) icke hänvisa arbetare till anställning, beträffande vilken lön eller arbetsvillkor i övrigt icke uppnå den standard, som är bestämd i lag, kollektivavtal eller praxis;
- c) vid arbetshänvisning icke göra någon åtskillnad mellan sökande på grund av ras, hudfärg, kön eller trosbekännelse.

13. Det bör åligga arbetsförmedlingen att lämna anställningssökande alla nödiga upplysningar angående det arbete, till vilket de hänvisas, däri inbegripna upplysningar i frågor, som behandlas i föregående punkt.

V. Arbetskraftens rörlighet.

14. I syfte att underlätta den för uppnående och vidmakthållande av högsta möjliga produktion och sysselsättning erforderliga rörligheten hos arbetskraften bör arbetsförmedlingen vidtaga i punkterna 15—20 här nedan angivna åtgärder.

15. Fullständiga och tillförlitliga upplysningar rörande sysselsättningsmöjligheter och arbetsvillkor inom andra yrken och områden samt rörande levnadsförhållandena inom dessa områden (innefattande jämväl tillgången på lämpliga bostäder) böra insamlas och offentliggöras.

16. Arbetarna böra erhålla vederbörliga upplysningar och råd, ägnade att övervinna deras motvilja mot ombyte av yrke eller bostadsort.

17. 1) Arbetsförmedlingen bör exempelvis genom utgivande av kontanta bidrag undanröja ekonomiska hinder för sådan överflyttning av arbetskraft till annan ort, som må finnas påkallad.

2) Sådant bidrag bör efter arbetsförmedlingens beprövande utgå vid överflyttning under arbetsförmedlingens medverkan eller med dess godkän-

nande, framför allt i fall då andra bestämmelser icke finnas, enligt vilka de med flyttningen förenade särskilda kostnaderna skola bestridas av annan än arbetaren.

3) Beloppet av sådant bidrag bör bestämmas med hänsyn till i landet rådande förhållanden och föreliggande individuella omständigheter.

18. Arbetsförmedlingen bör bistå de myndigheter, som handha arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshetshjälp, vid fastställandet och tillämpningen av de villkor, under vilka ledigbliven anställning inom annat yrke än den arbetslöses normala eller som nödvändiggör ombyte av bostadsort, är att anse såsom lämplig.

19. Arbetsförmedlingen bör tillhandagå vederbörande myndigheter vid upprättande och genomförande av planer för utbildning och omskolning (innefattande jämväl lärlingskap, fortsatt utbildning och kurser, avsedda att skapa befordringsmöjligheter), vid utseende av kursdeltagare samt vid dessas placering i arbete efter genomgången kurs.

VI. Övriga bestämmelser.

20. 1) Arbetsförmedlingen bör samverka med andra offentliga eller enskilda organ, som handlägga sysselsättningsfrågor.

2) För detta ändamål bör arbetsförmedlingens yttrande inhämtas och dess synpunkter beaktas av varje samordnande organ med uppgift att fastställa och tillämpa principer och metoder avseende sådana frågor som

- a) industriens lokalisering;
- b) offentliga arbeten och investeringar;
- c) tekniska framsteg och deras inverkan på produktion och sysselsättning;
- d) in- och utvandring;
- e) bostadspolitik;
- f) sociala välfärdsåtgärder, såsom hälsovård, skolväsen och fritidsanordningar; samt
- g) organisations- och planeringsåtgärder, som beröra samhället i dess helhet och äro av beskaffenhet att påverka sysselsättningsmöjligheterna.

21. För att befordra anlitaandet av arbetsförmedlingens tjänster och sätta förmedlingen i stånd att effektivt fullgöra sina uppgifter, bör arbetsförmedlingen vidtaga i punkterna 22—25 här nedan angivna åtgärder.

22. 1) Arbetsförmedlingen bör städse vinnlägga sig om att uppmuntra såväl anställnings- som arbetskraftssökande att i full utsträckning frivilligt anlita arbetsförmedlingens upplysningar och tjänster.

2) I sådant syfte böra film, radio och andra medel för upplysning av och kontakt med allmänheten tagas i anspråk för att särskilt bland arbetsgivare, arbetare och deras organisationer göra kända och uppskattade förmedlingsverksamhetens betydelsefulla uppgifter inom arbetsmarknaden samt klargöra de fördelar som ett konsekvent anlitaande av arbetsförmedlingen erbjuder arbetarna, arbetsgivarna och nationen i dess helhet.

23. Arbetare, som ansöka om ersättning på grund av arbetslöshetsförsäkring eller om arbetslöshetsunderstöd, samt, i den mån så är möjligt, personer, som genomgått kompletterande offentliga eller statsunderstödda yrkesutbildningskurser, böra åläggas att anmäla sig hos arbetsförmedlingen för erhållande av anställning.

24. Särskilda åtgärder böra vidtagas för att uppmuntra ungdomen och, såvitt möjligt, alla som för första gången inträda i arbetslivet att anmäla sig hos arbetsförmedlingen och därvid giva till kända sina yrkesönskemål.

25. Arbetsgivarna, däri inbegripna företagsledningarna vid offentliga eller halvoffentliga företag, böra anmodas att till arbetsförmedlingen anmäla lediga platser.

26. Systematiska åtgärder böra vidtagas för att främja arbetsförmedlingens effektivitet på sådant sätt, att privata arbetsförmedlingsbyråer göras överflödiga inom alla yrken, där icke vederbörande myndighet av särskilda skäl finner ett bibehållande av dylika byråer önskvärt eller nödvändigt.

VII. Internationell samverkan mellan arbetsförmedlingsorgan.

27. 1) Internationellt samarbete mellan arbetsförmedlingsorgan bör, i den mån så är lämpligt och möjligt, samt, såvitt önskemål därom framställles, under medverkan av Internationella arbetsorganisationen, avse

- a) systematiskt utbyte, bilateralt, regionalt eller multilateralt, av informationer och erfarenheter rörande arbetsförmedlingsverksamhetens mål och medel;
- b) anordnande av bilaterala, regionala eller multilaterala tekniska konferenser angående arbetsförmedlingsfrågor.

2) För att underlätta i enlighet med artikel 6 b) iv) av konventionen godkända överflyttning av arbetare bör arbetsförmedlingen på anmodan av vederbörande nationella myndighet och eventuellt i samverkan med Internationella arbetsbyrån

- a) om så befinnes lämpligt i samarbete med andra institutioner och organisationer insamla upplysningar rörande ansökningar om arbete och lediga platser, som icke kunna tillsättas inom landet, i syfte att främja immigration eller emigration av arbetare, som i möjligaste mån kunna motsvara uppställda krav;
- b) samarbeta med andra behöriga myndigheter inom och utom landet för utarbetande och tillämpning av mellanstatliga bilaterala, regionala eller multilaterala avtal angående migration.

Bilaga D.

Konvention (nr 89) angående kvinnors nattarbete inom industrien (reviderad 1948).

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till San Francisco och där samlats den 17 juni 1948 till sitt trettioförsta sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag till partiell revision av konventionen angående kvinnors nattarbete, 1919, antagen av konferensen vid dess första sammanträde, och konventionen angående kvinnors nattarbete (reviderad 1934), antagen av konferensen vid dess adertonde sammanträde, vilken fråga utgör den nionde punkten på sammanträdet dagordning,

! samt ansett, att dessa förslag böra taga form av en internationell konvention,
 antager denna den nionde dagen i juli månad år nittonhundrafyrtioåtta följande konvention, som skall benämnas »konvention angående kvinnors nattarbete (reviderad), 1948» [Night Work (Women) Convention (Revised), 1948].

Del I. Allmänna bestämmelser.

Artikel 1.

1. Såsom industriföretag skola vid tillämpningen av denna konvention särskilt anses:

- a) gruvor, stenbrott och andra anläggningar för utvinnande av mineral;
- b) företag, inom vilka varor tillverkas, förändras, rengöras, repareras, utsmäckas, färdigställas, beredas till försäljning, nedskrotas eller förstöras eller inom vilka råämnena omgestaltas, däri inbegripet företag för skeppsbyggeri samt framställning, transformering och överföring av elektrisk eller annan drivkraft;
- c) företag för byggnads- och anläggningsarbete, däri inbegripet nybyggnads-, reparations-, underhålls-, ändrings- eller rivningsarbete.

2. Vederbörande myndighet skall fastställa gränsen mellan industri å ena samt jordbruk, handel och övriga icke-industriella sysselsättningar å andra sidan.

Artikel 2.

Vid tillämpningen av denna konvention skall med uttrycket »natt» förstås en tidrymd av minst elva på varandra följande timmar, vari enligt vederbörande myndighets bestämmande skall ingå en tidsperiod av minst sju på varandra följande timmar mellan klockan 22 och klockan 7. Myndigheten må föreskriva skilda sådana tidsperioder för olika områden, industrier och företag eller grenar av industrier och företag, men har att samråda med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, innan tidsperiod fastställs att börja senare än klockan 23.

Artikel 3.

Kvinnor, utan åtskillnad till ålder, må icke sysselsättas under natten inom något industriföretag, offentligt eller enskilt, eller inom någon gren av sådant företag, med undantag dock för företag, där endast medlemmar av samma familj sysselsättas.

Artikel 4.

Artikel 3 äger icke tillämpning:

- a) i händelse av »force majeure», då inom ett företag inträffar avbrott i driften, vilket varit omöjligt att förutse och icke är av periodisk karaktär;
- b) i händelse arbetet avser råämnena eller under bearbetning varande ämnen, som äro utsatta för hastig försämring och nattarbete är nödvändigt för att rädda dessa ämnen från eljest oundviklig skada.

Artikel 5.

1. Förbudet mot kvinnors nattarbete må upphävas av regeringen efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, då vid allvarligt nödtillstånd det allmännas intresse så påfordrar.

2. Om sådan åtgärd skall vederbörande regering i sin årsredogörelse angående tillämpningen av konventionen underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

Artikel 6.

I industriföretag, som äro underkastade inverkan av årstiderna, samt där särskilda omständigheter undantagsvis så påfordra, må den i artikel 2 såsom natt angivna tidrymden inskränkas till tio timmar under sextio dagar av året.

Artikel 7.

I länder, där klimatet gör arbete under dagen särskilt ansträngande, må den tidrymd, som skall anses såsom natt, begränsas utöver vad som föreskrivits i ovanstående artiklar, för såvitt kompenserande vilotid beviljas under dagen.

Artikel 8.

Denna konvention äger icke tillämpning å

- a) kvinnor, som innehava med ansvar förenad anställning av ledande eller teknisk natur;
- b) kvinnor, sysselsatta med sjukvårds- och välfärdsarbete och som normalt ej utföra manuellt arbete.

Del II. Särskilda bestämmelser för vissa länder.

Artikel 9.

I länder, där hittills saknats av offentlig myndighet utfärdade bestämmelser angående kvinnors användande till nattarbete i industriföretag, må tills vidare under en tid av högst tre år uttrycket »natt» av regeringen kunna förklaras avse en period av endast tio timmar, vari enligt vederbörande myndighets bestämmande skall ingå en tidsperiod av minst sju på varandra följande timmar mellan klockan 22 och klockan 7.

Artikel 10.

1. Bestämmelserna i denna konvention skola i fråga om Indien äga tillämpning med de jämkningar, som angivas i denna artikel.

2. Bestämmelserna skola äga tillämpning å de områden, beträffande vilka den indiska lagstiftande församlingen äger befogenhet att bringa dem i tillämpning.

3. Såsom »industriföretag» skola anses

- a) fabriksföretag i den indiska fabrikslagens (Indian Factories Act) bemärkelse; och
- b) gruvor, på vilka den indiska gruvlagen (Indian Mines Act) äger tillämpning.

Artikel 11.

1. Bestämmelserna i denna konvention skola i fråga om Pakistan äga tillämpning med de jämkningar, som angivas i denna artikel.

2. Bestämmelserna skola äga tillämpning å de områden, beträffande vilka den pakistanska lagstiftande församlingen äger befogenhet att bringa dem i tillämpning.

3. Såsom »industriföretag» skola anses

- a) fabriksföretag i fabrikslagens (Factories Act) bemärkelse;
- b) gruvor, på vilka gruvlagen (Mines Act) äger tillämpning.

Artikel 12.

1. Internationella arbetskonferensen må, vid sammanträde, å vars dagordning dylik fråga blivit uppförd, med två tredjedels majoritet antaga förslag till ändring av en eller flera av de i Del II av denna konvention intagna artiklarna.

2. Sådant ändringsförslag skall ange den medlem eller de medlemmar, på vilka det äger tillämpning, och skall inom loppet av ett år eller, om särskilda omständigheter föreligga, inom aderton månader från avslutandet av konferenssammanträde, av den medlem eller de medlemmar, för vilka det äger tillämpning underställas den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområde frågan hör, för stiftande av lag eller vidtagande av andra åtgärder.

3. Sådan medlems officiella ratifikation av ändringen kommer, såvida vederbörande myndighet eller myndigheter samtycka därtill, att delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör för att av honom registreras.

4. Så snart dylikt ändringsförslag ratificerats av medlem eller medlemmar, å vilka det äger tillämpning, träder förslaget i kraft såsom en ändring av denna konvention.

Del III. Slutartiklar.*Artiklar 13—20.*

[Dessa artiklar äro likalydande med artiklarna 14—21 av konventionen (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, utom såtillvida, att vad i artiklarna 17 mom. 1 och 18 av nämnda konvention stadgas om förklaringar icke återfinnes i artiklarna 16 mom. 1 och 17 av förevarande konvention, samt att då i artikel 20 av konventionen nr 87 hänvisas till artikel 16, detta i artikel 19 av förevarande konvention motsvaras av en hänvisning till artikel 15.]

*Bilaga E.***Konvention (nr 90) angående minderårigas nattarbete inom industrien (reviderad 1948).**

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till San Francisco och där samlats den 17 juni 1948 till sitt trettioförsta sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag till partiell revision av konventionen angående barns nattarbete inom industrien, 1919, antagen av konferensen vid dess första sammanträde, vilken fråga utgör den tionde punkten på sammanträdet dagordning,

samt avsett, att dessa förslag böra taga form av en internationell konvention,

antager denna den tionde dagen i juli månad år nittonhundrafyrtioåtta följande konvention, vilken skall benämnas »konvention angående minderårigas nattarbete inom industrien (reviderad), 1948» [Night Work of Young Persons (Industry) Convention (Revised), 1948].

Del. I. Allmänna bestämmelser.

Artikel 1.

1. Såsom »industriföretag» skola vid tillämpningen av denna konvention särskilt anses:

- a) gruvor, stenbrott och andra anläggningar för utvinnande av mineral;
- b) företag, inom vilka varor tillverkas, förändras, rengöras, repareras, utsmyckas, färdigställas, beredas till försäljning, nedskrotas eller förstöras eller inom vilka råämnen omgestaltas, däri inbegripet företag för skeppsbyggeri samt framställning, transformering och överföring av elektrisk eller annan drivkraft;
- c) företag för byggnads- och anläggningsarbete, däri inbegripet nybyggnads-, reparations-, underhålls-, ändrings- eller rivningsarbete;
- d) företag, som bedriva passagerar- eller godsbefordran å landsväg eller järnväg, däri inbegripet handhavande av gods å kajer, bryggor och flygplatser samt i dockor eller magasin.

2. Vederbörande myndighet skall fastställa gränsen mellan industri å ena samt jordbruk, handel och övriga icke-industriella sysselsättningar å andra sidan.

3. Den nationella lagstiftningen må från tillämpningen av denna konvention undantaga familjeföretag, i vilka endast föräldrarna och deras barn eller myndlingar äro sysselsatta, dock allenast för såvitt arbetet befunnits icke medföra fara för barnens eller de minderårigas hälsa.

Artikel 2.

1. Vid tillämpningen av denna konvention skall med uttrycket »natt» förstås en tidrymd av minst tolv på varandra följande timmar.

2. I fråga om minderåriga under sexton år skall i sagda tidrymd ingå tidsperioden mellan klockan 22 och klockan 6.

3. I fråga om minderåriga, som fyllt sexton men ej aderton år, skall i sagda tidrymd enligt vederbörande myndighets bestämmande ingå en tidsperiod av minst sju på varandra följande timmar mellan klockan 22 och klockan 7; myndigheten må föreskriva skilda sådana tidsperioder för olika områden, industrier och företag eller grenar av industrier och företag, men har att samråda med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, innan tidsperiod fastställs att börja senare än klockan 23.

Artikel 3.

1. Minderårig under aderton år må icke sysselsättas under natten i industriföretag, offentliga eller privata, eller inom någon gren av sådant företag utom i nedan angivna fall.

2. I syfte att minderårig må kunna förvärva lärlings- eller yrkesutbildning inom industri eller yrke, där arbetet måste bedrivas kontinuerligt, äger vederbörande myndighet efter hörande av de arbetsgivar- och arbetarorganisationer, saken kan angå, medgiva, att minderårig, som fyllt sexton men ej aderton år, må sysselsättas nattetid.

3. Minderårig, som med stöd av föregående moment sysselsättes i nattarbete, skall mellan två arbetsperioder åtnjuta en viloperiod av minst tretton på varandra följande timmar.

4. Där allmänt förbud mot nattarbete i bagerier meddelats, må vederbörande myndighet i syfte att bereda minderårig, som fyllt sexton år, tillfälle till lärlings- eller yrkesutbildning, utbyta den med stöd av artikel 2 mom. 3 av myndigheten föreskrivna tidsperioden av minst sju på varandra följande

timmar mellan klockan 22 och klockan 7 mot tiden mellan klockan 21 och klockan 4.

Artikel 4.

1. I länder, där klimatet gör arbete under dagen särskilt ansträngande, må den tidrymd, som skall anses såsom natt, samt den förbjudna tidsperioden begränsas utöver vad som föreskrivits i förestående artiklar, för såvitt kompensande vilotid beviljas under dagen.

2. Bestämmelserna i artiklarna 2 och 3 skola icke äga tillämpning å nattarbete, som utföres av minderårig mellan sexton och aderton år, då fall av »force majeure», som icke kunnat förutses eller förekommas och ej är av periodisk karaktär, rubbar företagets normala drift.

Artikel 5.

Förbudet mot nattarbete må, såvitt angår minderårig mellan sexton och aderton år, upphävas av regeringen, då vid allvarligt nödtillstånd det allmännas intresse så påfordrar.

Artikel 6.

1. I lag och förordning, som förlänar kraft och verkan åt bestämmelserna i denna konvention, skola

- a) meddelas vederbörliga föreskrifter, som trygga att lagstiftningen bringas till alla därav berördas kännedom;
- b) närmare ange dem, som äro ansvariga för lagstiftningens tillämpning;
- c) stadga lämpliga påföljder för överträdelse av densamma;
- d) stadga upprätthållandet av ett inspektionssystem, som kan effektivt trygga lagstiftningens efterlevnad; och
- e) ålägga arbetsgivare i offentligt eller enskilt industriföretag att föra förteckning eller hålla tillgängliga officiella handlingar med uppgift om namn, födelseår och -dag beträffande samtliga av honom sysselsatta arbetare under aderton år ävensom alla övriga sakuppgifter, som må påkallas av vederbörande myndighet.

2. De årliga rapporter, som enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola avgivas av medlemsstaterna, skola innehålla utförliga upplysningar rörande lagstiftningen ävensom meddela en allmän översikt av resultatet av i enlighet med denna artikel verkställda inspektioner.

Del II. Särskilda bestämmelser för vissa länder.

Artikel 7.

1. Medlem, som före antagandet av sådan lagstiftning, varigenom ratificering av denna konvention möjliggöres, hade föreskrifter om begränsning av minderårigas nattarbete inom industrien, vilka stadga en lägre åldersgräns än aderton år, äger att genom förklaring i anslutning till ratifikationen, ersätta den i artikel 3 mom. 1 föreskrivna åldersgränsen aderton år med en lägre åldersgräns, dock i intet fall lägre än sexton år.

2. Varje medlem, som avgivit en dylik förklaring, må, närhelst den så önskar, återtaga densamma genom en ny förklaring.

3. Varje medlem, beträffande vilken en jämlikt mom. 1 i denna artikel avgiven förklaring är i kraft, skall i sina årliga rapporter rörande tillämpningen av denna konvention ange i vad mån framsteg gjorts i syfte att uppnå en fullständig tillämpning av konventionen.

Artikel 8.

1. Bestämmelserna i Del I av denna konvention skola i fråga om Indien äga tillämpning med de jämkningar, som angivas i denna artikel.

2. Nämda bestämmelser skola äga tillämpning å de områden, beträffande vilka den indiska lagstiftande församlingen äger befogenhet att bringa dem i tillämpning.

3. Såsom »industriföretag» skola anses

a) fabriksföretag i den indiska fabrikslagens (Indian Factories Act) bemärkelse

b) gruvor, på vilka den indiska gruvlagen (Indian Mines Act) äger tillämpning

c) järnvägar och hamnar.

4. Artikel 2, mom. 2 skall äga tillämpning å minderåriga, som fyllt tretton men icke femton år.

5. Artikel 2, mom. 3 skall äga tillämpning å minderåriga, som fyllt femton men icke sjutton år.

6. Artikel 3, mom. 1 och artikel 4, mom. 1 skola äga tillämpning å minderåriga under sjutton år.

7. Artikel 3, mom. 2, 3 och 4, artikel 4, mom. 2 och artikel 5 skola äga tillämpning å minderåriga, som fyllt femton med icke sjutton år.

8. Artikel 6, mom. 1 e) skall äga tillämpning å minderåriga under sjutton år.

Artikel 9.

1. Bestämmelserna i Del I av denna konvention skola i fråga om Pakistan äga tillämpning med de jämkningar, som angivas i denna artikel.

2. Nämda bestämmelser skola äga tillämpning å alla de områden, beträffande vilka den pakistanska lagstiftande församlingen äger befogenhet att bringa dem i tillämpning.

3. Såsom »industriföretag» skola anses

a) fabriksföretag i fabrikslagens (Factories Act) bemärkelse;

b) gruvor, på vilka gruvlagen (Mines Act) äger tillämpning;

c) järnvägar och hamnar.

4. Artikel 2, mom. 2 skall äga tillämpning å minderåriga, som fyllt tretton men icke femton år.

5. Artikel 2, mom. 3 skall äga tillämpning å minderåriga, som fyllt femton men icke sjutton år.

6. Artikel 3, mom. 1 och artikel 4, mom. 1 skola äga tillämpning å minderåriga under sjutton år.

7. Artikel 3, mom. 2, 3 och 4, artikel 4, mom. 2 och artikel 5 skola äga tillämpning å minderåriga, som fyllt femton men icke sjutton år.

8. Artikel 6, mom. 1 e) skall äga tillämpning å minderåriga under sjutton år.

Artikel 10.

1. Internationella arbetskonferensen må, vid sammanträde, å vars dagordning dylik fråga blivit uppförd, med två tredjedels majoritet antaga förslag till ändring av en eller flera av de i Del II av denna konvention intagna artiklarna.

2. Sådant ändringsförslag skall angiva den medlem eller de medlemmar, på vilka det äger tillämpning, och skall inom loppet av ett år eller, om särskilda omständigheter föreligga, inom aderton månader från avslutandet av konferenssammanträde, av den medlem eller de medlemmar, för vilka det äger tillämpning underställas den eller de myndigheter, till vilkas kom-

petensområde frågan hör, för stiftande av lag eller vidtagande av andra åtgärder.

3. Sådan medlems officiella ratifikation av ändringen kommer, såvida vederbörande myndighet eller myndigheter samtycka därtill, att delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör för att av honom registreras.

4. Så snart dylikt ändringsförslag ratificerats av medlem eller medlemmar, å vilka det äger tillämpning, träder förslaget i kraft såsom en ändring av denna konvention.

Del III. Slutartiklar.

Artiklarna 11—18.

[Dessa artiklar äro likatydande med artiklarna 14—21 av konventionen (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten med den jämkning, att då i artikel 20 av nämnda konvention hänvisas till artikel 16, detta i artikel 17 av förevarande konvention motsvaras av en hänvisning till artikel 13.]

Bilaga F.

Akt angående ändring i den vid konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen.

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrå samman kallats till San Francisco och där samlats den 17 juni 1948 till sitt trettioförsta sammanträde

och beslutat antaga vissa ändringar i den vid konventionen angående industriell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen, vilken fråga utgör den elfte punkten på sammanträdet dagordning,

antager denna den tionde dagen i juli månad år nittonhundrafyrtioåtta följande akt angående ändring i den vid konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen, vilken akt skall benämnas »akt angående ändring i konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1948» [Labour Standards (Non-Metropolitan Territories) Convention Instrument of Amendment, 1948].

Artikel 1.

Nedanstående bestämmelser skola ersätta bestämmelserna i konventionen angående barns nattarbete inom industrien, 1919, vilken finnes intagen i den vid konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen.

**Konvention angående minderårigas nattarbete inom industrien
(reviderad), 1948.**

(Här följer texten till den såsom *Bil. E.* här ovan redovisade konventionen nr 90).

Artikel 2.

Följande bestämmelser skola ersätta bestämmelserna i konventionen angående kvinnors nattarbete (reviderad), 1934, vilken finnes intagen i den vid konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, fogade förteckningen.

Konvention angående kvinnors nattarbete inom industrien (reviderad), 1948.

(Här följer texten till den såsom *Bil. D* här ovan redovisade konventionen nr 89).

Artikel 3.

Denna akt skall träda i kraft i enlighet med bestämmelserna i artikel 5 av konventionen angående internationell arbetslagstiftning (utanför moderlandet belägna områden), 1947, vilken artikel är av följande lydelse:

1. Internationella arbetskonferensen må vid sammanträde, å vars dagordning frågan finnes upptagen, med två tredjedelars majoritet antaga ändringar i den förevarande konvention bifogade förteckningen i syfte att däri infoga bestämmelserna i nya konventioner eller utbyta bestämmelserna i en i förteckningen upptagen konvention mot reviderade bestämmelser, vilka må ha antagits av konferensen.

2. Medlem, beträffande vilken denna konvention är i kraft samt område, beträffande vilket i enlighet med artikel 2 avgivits förklaring, innebärande, att de i denna konvention intagna förpliktelserna godtagits, skall inom ett år eller under särskilda omständigheter aderton månader från avslutandet av konferensens sammanträde underställa sådan ändring den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområde frågan hör, för stiftande av lag eller vidtagande av andra åtgärder.

3. Sådan ändring skall träda i kraft beträffande medlem, för vilken denna konvention är gällande, då medlemmen godkänner densamma, samt beträffande område, med avseende å vilket en förklaring gäller, innebärande ett godtagande av konventionens förpliktelser i enlighet med artikel 2, så snart dessa förpliktelser godkänts med avseende å området.

4. Då sådan ändring träder i kraft för medlem eller område, beträffande vilket förpliktelserna i denna konvention godtagits i enlighet med artikel 2, skola vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet tillstålla Internationella arbetsbyråns generaldirektör förklaring, innehållande de i artikel 1 mom. 2 eller i förekommande fall artikel 2 mom. 3 avsedda upplysningarna angående den eller de konventioner, vilkas bestämmelser genom ändringen infogats i förteckningen.

5. Medlem, som ratificerar denna konvention efter den tidpunkt, då konferensen antagit sådan ändring, skall anses hava ratificerat konventionen i dess ändrade lydelse och varje område, beträffande vilket konventionens förpliktelser godkänts efter nämnda tidpunkt i enlighet med artikel 2, skall anses hava godkänt konventionens förpliktelser i deras ändrade lydelse.

Artikel 4.

Två exemplar av denna konvention skola undertecknas av konferensens ordförande och Internationella arbetsbyråns generaldirektör och skola därmed vara autentiska. Av dessa exemplar skall ett deponeras i Internationella arbetsbyråns arkiv och det andra tillställas Förenta Nationernas generalsekreterare för registrering i enlighet med artikel 102 av Förenta Nationernas stadga. Generaldirektören har att tillställa envar av Internationella arbetsorganisationens medlemmar bestyrkt avskrift av denna konvention.

Artikel 5.

1. De formella godkännandena av denna akt skola delgivas Internationella arbetsbyråns generaldirektör och registreras av honom.

2. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla godkännanden av denna akt, som delgivits honom enligt denna artikel, och skall för registrering jämlikt artikel 102 av Förenta Nationernas stadga lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om sådana godkännanden.

Artikel 6.

De engelska och franska texterna till denna akt skola båda äga vitsord.

*Bilaga G.***Resolutioner.**

- I. Resolution angående ett internationellt organ för tryggnad av föreningsfriheten.
- II. Resolution angående garanterad lön.
- III. Resolution angående lika lön för män och kvinnor för likvärdigt arbete.
- IV. Resolution angående nattarbete för kvinnor, sysselsatta inom transportväsendet.
- V. Resolution angående nattarbete för minderåriga, sysselsatta med transport å inre vattenvägar eller i lufttransport.
- VI. Resolution angående samråd med arbetsgivar- och arbetarorganisationer för upphävande av nattarbetsbestämmelser i händelse av allvarligt nödtillstånd.
- VII. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av 1) frågan om tillämpning av principerna för förenings- och förhandlingsrätten, 2) en punkt avseende förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, innefattande kollektivavtal, medling och skiljedom samt samverkan mellan offentliga myndigheter och arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer.
- VIII. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om arbetsklausuler i kontrakt, där offentlig myndighet är part.
- IX. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om rättsskydd för löner.

- X. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan: löner — allmän rapport.
- XI. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om yrkesvägledning.
- XII. Resolution angående uppförande på dagordningen för nästa allmänna konferenssammanträde av frågan om revision av konventionen (nr 34) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, 1933.
- XIII. Resolution angående sysselsättningsförhållandena i husligt arbete.
- XIV. Resolution angående arbetsförhållandena inom glasindustrien.
- XV. Resolution angående arbetsförhållandena inom luftfarten.
- XVI. Resolution angående icke-manuell arbetskraft.
- XVII. Resolution angående beviljande av medlemskap för Ceylon i Internationella arbetsorganisationen.
- XVIII. Resolution angående Japan.
- XIX. Resolution angående Förenta Nationernas hjälpaktion för barnen.
- XX. Resolution angående antagande av budget för 31:a budgetåret (1949) och angående fördelning av utgifterna på olika medlemsstater för samma år.
- XXI. Resolution angående utseende av en ledamot och en ställföreträdande ledamot i den administrativa domstolen.
- XXII. Resolution angående val av ledamöter i tjänstepensionskassans styrelse.
- XXIII. Resolution angående avgifterna till pensionsfonden under år 1949.
- XIV. Resolution angående Internationella arbetsorganisationens privilegier och immuniteter.
- XXV. Resolution angående provisoriska anordningar med avseende å Internationella arbetsorganisationens privilegier och immuniteter.

Bilaga H.

Konvention (nr 81) angående arbetsinspektion inom industri och handel.

(Antagen av Internationella arbetskonferensen vid dess trettionde sammanträde, år 1947.)

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

vilken av styrelsen för Internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 19 juni 1947 till sitt trettionde sammanträde

och beslutat antaga vissa förslag angående organisationen av arbetsinspektion inom industri och handel, vilken fråga utgör den fjärde punkten på sammanträdets dagordning,

samt beslutat, att dessa förslag skola taga form av en internationell konvention,

antager denna den elfte dagen i juli månad år nittonhundrafyrtiosju följande konvention, vilken skall benämnas »konventionen angående arbetsinspektion, 1947» (Labour Inspection Convention, 1947).

Del I. Arbetsinspektion inom industrien.

Artikel 1.

Varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, för vilken denna konvention är gällande, skall upprätthålla ett system för arbetsinspektion av arbetsställen inom industri.

Artikel 2.

1. Arbetsinspektionen för arbetsställen inom industrien skall äga tillämpning å alla arbetsställen, beträffande vilka arbetsinspektörer ha att övervaka efterlevnaden av bestämmelser rörande arbetsförhållanden och skydd för arbetare under arbetet.

2. Genom nationell lagstiftning må gruv- och transportföretag eller delar av sådana kunna undantagas från tillämpningen av denna konvention.

Artikel 3.

1. Arbetsinspektionen åligger:

a) att trygga tillämpningen av gällande bestämmelser rörande arbetsförhållanden och skydd för arbetare under arbetet, avseende stadganden i fråga om arbetstid, löner, säkerhet, hygien och välfärd, barns och minderårigas användande i arbete samt andra därmed sammanhängande ämnen, i den mån åtgärder härutinnan falla inom arbetsinspektörs kompetensområde;

b) att bistå arbetsgivare och arbetare med råd och anvisningar beträffande lämpligaste sätt att efterkomma gällande bestämmelser;

c) att fästa vederbörande myndighets uppmärksamhet på brister och missförhållanden, som icke äro särskilt beaktade i meddelade föreskrifter.

2. Uppgifter, som i övrigt må anförtros åt arbetsinspektör, få ej vara av beskaffenhet att förhindra ett effektivt fullgörande av hans huvudsakliga tjänståligganden eller menligt inverka på den opartiskhet, som kräves av inspektör i hans förhållande till arbetsgivare och arbetare.

Artikel 4.

1. I den mån så är förenligt med medlems administrativa praxis, skall arbetsinspektör vara underställd en central myndighets överinseende och ledning.

2. I fråga om förbundsstat må uttrycket »central myndighet» kunna avse antingen förbundsmyndighet eller central myndighet i delstat.

Artikel 5.

Vederbörande myndighet skall vidtaga lämpliga åtgärder för att främja

a) en effektiv samverkan mellan inspektionsorganen och andra statliga myndigheter samt offentliga eller enskilda institutioner med motsvarande uppgifter;

b) samverkan mellan arbetsinspektionens befattningshavare samt arbetsgivare och arbetare eller deras organisationer.

Artikel 6.

Befattningshavare inom inspektionen skola vara anställda i offentlig tjänst och i denna egenskap vara tillförsäkrade stadigvarande anställning ävensom frihet från politisk eller eljest obehörig påverkan.

Artikel 7.

1. Med förbehåll för de med anställning i allmän tjänst förenade villkor, som må föreskrivas i lag eller författning, skola arbetsinspektörerna utses med hänsyn uteslutande till förefintliga kvalifikationer för fullgörande av dem anförtrodda uppgifter.

2. Sådana kvalifikationer skola styrkas på sätt av vederbörande myndighet bestämmas.

3. Arbetsinspektörerna skola erhålla lämplig utbildning för fullgörande av sina uppgifter.

Artikel 8.

Såväl män som kvinnor skola kunna anställas som medlemmar av inspektionen; där så är erforderligt må speciella uppgifter tilldelas manliga eller kvinnliga inspektörer.

Artikel 9.

Medlem har att vidtaga erforderliga åtgärder för att vederbörligen kvalificerade tekniska experter, särskilt i avseende å medicinska, maskintekniska, elektriska och kemiska spørsmål, ställas till inspektionstjänstens förfogande på sätt, som med hänsyn till föreliggande förhållanden kan anses mest lämpligt för att trygga efterlevnaden av gällande bestämmelser rörande arbetarnas skydd mot ohälsa och olycksfall i arbetet ävensom för att utvärna olika arbetsprocessers, arbetsmaterials och arbetsmetoders inverkan på arbetarnas hälsa och säkerhet.

Artikel 10.

Arbetsinspektörer skola anställas i tillräckligt antal för att medgiva ett effektivt fullgörande av inspektionens uppgifter; under skäligt beaktande av

- a) vikten av föreliggande arbetsuppgifter, särskilt
 - i) antal, art, storlek och belägenhet av de arbetsställen, som äro underkastade inspektion;
 - ii) antalet av de på de olika arbetsställena sysselsatta arbetarna och deras fördelning på olika kategorier; samt
 - iii) antal och beskaffenhet av de författningsbestämmelser, som skola tillämpas;
- b) inspektörerna tillhandahållna hjälpmedel; samt
- c) de praktiska betingelserna för inspektionsarbetets effektiva utövande.

Artikel 11.

1. Vederbörande myndighet skall vidtaga erforderliga åtgärder för att tillhandahålla arbetsinspektörerna:

- a) kontorslokaler, lämpligt utrustade med hänsyn till tjänstens behov och tillgängliga för alla vederbörande;
- b) erforderliga transportmedel, för den händelse för tjänstens fullgörande lämpliga allmänna färdmedel icke stå till buds.

2. Vederbörande myndighet skall vidtaga nödiga åtgärder för att arbetsinspektörerna skola erhålla resekostnads- och traktamentsersättning vid tjänstens utövande.

Artikel 12.

1. Med vederbörlig legitimation försedd arbetsinspektör skall äga:

- a) att fritt och utan föregående anmälan vid varje tid av dygnet erhålla tillträde till varje företag eller arbetsställe, som är underkastat inspektion;

b) att under dagen erhålla tillträde till varje lokal, som arbetsinspektören har skäligen anledning antaga vara underkastad inspektion; samt

c) att vidtaga åtgärder för undersökning, provtagning eller utredning, som han kan finna erforderlig för fastställande av att gällande arbetslagstiftning noga följes, särskilt:

- i) att ensam eller i vittnens närvaro utfråga arbetsgivare och personal beträffande alla i samband med tillämpningen av arbetslagstiftningen stående förhållanden;
- ii) att påkalla företeende av alla böcker, register eller andra handlingar, vilka jämlikt gällande författningar rörande arbetsförhållandena skola hållas tillgängliga för att kontrollera att nämnda handlingar äro i författningens skick samt kopiera dylika handlingar eller göra utdrag ur dem;
- iii) att påfordra uppsättandet av sådana anslag, som föreskrivas i arbetslagstiftningen;
- iv) att för analys taga och bortföra prov av material eller ämnen, som användas eller bearbetas i företaget, dock att arbetsgivaren eller hans ställföreträdare skall underrättas härom.

2. Då inspektion verkställes, har arbetsinspektör att underrätta arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare om besöket, såvida inspektören icke finner, att dylik anmälan skulle vara till förfång vid tjänstens utövande.

Artikel 13.

1. Arbetsinspektör skall äga att vidtaga åtgärder i syfte att avhjälpa iakttagna brister i anläggning, planering eller arbetsmetoder, vilka han skäligen kan antaga utgöra fara för arbetarnas hälsa och säkerhet.

2. För att inspektör må kunna vidtaga sådana åtgärder skall han, med förbehåll för den rätt till prövning av domstol eller administrativ myndighet som må varda föreskriven i nationell lagstiftning, äga meddela eller låta meddela förelägganden angående:

a) vidtagande inom viss angiven tid av sådana förändringar i avseende å utrustning eller anläggning, vilka jämlikt gällande föreskrifter rörande arbetarnas hälsa och säkerhet prövas erforderliga; eller

b) åtgärder med omedelbar verkan i händelse av överhängande fara för arbetarnas hälsa och säkerhet.

3. Därest i moment 2 angivna åtgärder icke äro förenliga med medlemmens administrativa eller rättsliga praxis, skall inspektör äga att hos vederbörande myndigheter påkalla föreläggande eller åtgärder med omedelbar verkan.

Artikel 14.

Till arbetsinspektionen skola anmälas inträffade olycksfall i arbete och fall av yrkessjukdom i enlighet med vad i den nationella lagstiftningen därutinnan stadgas.

Artikel 15.

Med förbehåll för undantag, som kunna göras i den nationella lagstiftningen, skall arbetsinspektör:

a) vara förbjuden att äga direkt eller indirekt intresse i företag, som står under hans tillsyn;

b) vid äventyr av ansvar eller disciplinär påföljd vara förpliktad att jämväl sedan han lämnat tjänsten icke yppa fabriks- eller handelshemligheter eller röja driftsmetoder, om vilka han må hava erhållit kännedom under tjänstutövningen; och

c) behandla som strängt förtrolig varje anmälan rörande fel i driftsordning eller överträdelse av föreskrifter, och icke meddela arbetsgivaren eller dennes ställföreträdare, att inspektionsbesök föranletts av inkommen anmälan.

Artikel 16.

Arbetsställe skall inspekteras så ofta och så ingående som må erfordras för en effektiv tillämpning av vederbörliga föreskrifter.

Artikel 17.

1. Mot den som överträder eller åsidosätter föreskrifter, vilkas efterföljd det åligger arbetsinspektör att övervaka, skola laga åtgärder utan föregående varning vidtagas, där icke på grund av föreskrifter i den nationella lagstiftningen förbättringar eller förebyggande åtgärder i första hand skola vidtagas.

2. Arbetsinspektör skall äga att själv avgöra, huruvida anvisningar och råd skola lämnas eller om vidtagandet av laga åtgärder skall påkallas eller förordas.

Artikel 18.

Lämpliga straffbestämmelser vid åsidosättande av gällande föreskrifter, vilkas efterföljd inspektör har att övervaka, samt vid förhindrande av arbetsinspektörs tjänstutövning skola meddelas i den nationella lagstiftningen och noga upprätthållas.

Artikel 19.

1. Arbetsinspektör och lokal inspektionsmyndighet skola hava att till den centrala inspektionsmyndigheten avgiva periodiska rapporter angående resultatet av inspektionsverksamheten.

2. Sådan rapport skall avfattas i enlighet med vad därom föreskrives av den centrala myndigheten och avgivas å tid som bestämmes av denna myndighet, dock minst en gång årligen.

Artikel 20.

1. Den centrala inspektionsmyndigheten skall årligen offentliggöra en allmän berättelse över underställda inspektionsorgans verksamhet.

2. Dylig årsberättelse skall offentliggöras inom skälig tid, dock senast tolv månader efter redovisningsårets utgång.

3. Exemplar av årsberättelse skall tillställas Internationella arbetsbyråns generaldirektör inom skälig tid och i varje fall inom tre månader efter offentliggörandet.

Artikel 21.

Den centrala inspektionsmyndighetens årsberättelse skall avse nedanstående och med dessa sammanhängande ämnen inom myndighetens verksamhetsområde:

- a) lagar och föreskrifter rörande inspektionens verksamhet;
- b) inspektionens personal;
- c) statistiska uppgifter rörande arbetsställen, som äro underkastade inspektion, samt antalet vid desamma anställda arbetare;
- d) statistiska uppgifter rörande förrättade inspektioner;
- e) statistiska uppgifter rörande förseelser och påföljder;
- f) statistiska uppgifter rörande olycksfall i arbete;
- g) statistiska uppgifter rörande yrkessjukdomar.

Del II. Arbetsinspektion inom handeln.

Artikel 22.

Varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, för vilken denna del av förevarande konvention är gällande, skall upprätthålla ett system för arbetsinspektion av arbetsställen inom handel.

Artikel 23.

Arbetsinspektionen för arbetsställen inom handel skall äga tillämpning å alla arbetsställen, beträffande vilka arbetsinspektör har att övervaka efterlevnaden av bestämmelser rörande arbetsförhållanden och skydd för arbetare under arbetet.

Artikel 24.

Arbetsinspektionen för arbetsställen inom handel skall i tillämpliga delar vara anordnad i enlighet med föreskrifterna i artiklarna 3—21 i denna konvention.

Del III. Övriga bestämmelser.

Artikel 25.

1. Varje medlem av Internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, kan genom en vid ratifikationen fogad förklaring utesluta del II från sitt genom ratifikationen gjorda åtagande.

2. Medlem, som avgivit sådan förklaring, kan när helst han så önskar återkalla densamma genom förnyad förklaring.

3. Medlem, för vilken förklaring, gjord enligt moment 1 av denna artikel, är i kraft, skall årligen i sin rapport rörande tillämpningen av denna konvention avgiva redogörelse för lagstiftning och praxis i fråga om bestämmelserna i del II av denna konvention med angivande av den omfattning, i vilken nämnda bestämmelser genomförts eller avses att genomföras.

Artikel 26.

Då tvekan kan råda, huruvida ett företag, del därav eller arbetsställe är att anse såsom företag, del därav eller arbetsställe, på vilka denna konvention äger tillämpning, skall fråga härom avgöras av vederbörande myndighet.

Artikel 27.

I denna konvention inbegripas under uttrycket »gällande bestämmelser» förutom lagar och förordningar även skiljedomar och kollektivavtalsbestämmelser, som givits laga kraft och vilkas genomförande arbetsinspektör har att övervaka.

Artikel 28.

De årliga redogörelser, som enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga skola avgivas, skola lämna detaljerade upplysningar om alla lagar och förordningar, genom vilka bestämmelserna i denna konvention förlänas kraft och verkan.

Artikel 29.

1. Då en medlems territorium omfattar stora områden, varest, på grund av gles befolkning eller områdets utvecklingsstadium vederbörande myn-

dighet anser det ogörligt att genomföra bestämmelserna i denna konvention, må myndigheten i fråga utsluta dessa områden från tillämpningen av konventionen, antingen helt eller beträffande de särskilda företag eller sysselsättningar som den prövar erforderligt.

2. Varje medlem skall vid avgivandet av sin första årsredogörelse enligt artikel 22 av Internationella arbetsorganisationens stadga ange de områden, i fråga om vilka medlemmen avser att tillämpa bestämmelserna i förevarande artikel ävensom skälen härför. Ingen medlem må därefter med åberopande av bestämmelserna i denna artikel medgiva undantag i fråga om andra områden än de sålunda angivna.

3. Varje medlem, som tillämpat bestämmelserna i förevarande artikel, skall i sina följande årsredogörelser lämna uppgift om de områden, i fråga om vilka den avstår från rätten att tillämpa undantagsbestämmelserna.

Artikel 30.

1. Med avseende å sådana områden som omförmälas i artikel 35 av Internationella arbetsorganisationens stadga i dess lydelse enligt Akt av år 1946 angående ändringar i nämnda stadga, med undantag för de i momenten 4 och 5 av berörda artikel avsedda områdena, skall varje medlem av organisationen, vilken ratificerar denna konvention, snarast möjligt efter ratifikationen tillställa Internationella arbetsbyråns generaldirektör en förklaring, som angiver

a) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbinder sig att utan ändringar tillämpa bestämmelserna i konventionen;

b) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbinder sig att tillämpa konventionens bestämmelser med vissa jämkningar samt innebörden av dessa jämkningar;

c) de områden, med avseende å vilka konventionen icke skall tillämpas samt skälen härför;

d) de områden, med avseende å vilka medlemmen förbehåller sig att framdeles fatta beslut.

2. De i moment 1 a) och b) av denna artikel omnämnda förbindelserna skola anses som en integrerande del av ratifikationen och medföra med densamma identiska verkningar.

3. Medlem må genom förnyad förklaring helt eller delvis återkalla förbehåll, som inrymts i hans ursprungliga förklaring enligt moment 1 b), c) och d) av denna artikel.

4. Medlem må, under den tidrymd, då förevarande konvention enligt bestämmelserna i artikel 34 kan uppsägas, tillställa generaldirektören ny förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till de avsedda områdena.

Artikel 31.

1. Då det ämne, som behandlas i denna konvention faller inom kompetensen för ett utanför moderlandet beläget områdes egna myndigheter kan den medlem, som är ansvarig för ifrågavarande områdes internationella förbindelser, i samförstånd med områdets egen regering, till Internationella arbetsbyråns generaldirektör insända förklaring, i vilken de i denna konvention intagna förpliktelseerna godtagas på ifrågavarande områdes vägnar.

2. Förklaring, innebärande att de i denna konvention intagna förpliktelseerna godtagas, må tillställas Internationella arbetsbyråns generaldirektör

a) av två eller flera medlemmar av organisationen med avseende å område, som står under deras gemensamma överhöghet; eller

b) av envar internationell myndighet med avseende å område, för vars förvaltning den jämlikt Förenta Nationernas stadga eller annorledes är ansvarig.

3. Förklaringar, som delgivits Internationella arbetsbyråns generaldirektör i enlighet med momenten 1 och 2 av denna artikel, skola angiva, huruvida konventionens bestämmelser skola tillämpas inom vederbörande område utan ändring eller med vissa jämkningar; därest i förklaringen angives, att konventionens bestämmelser skola tillämpas med vissa jämkningar, skall förklaringen innehålla närmare uppgifter rörande dessa.

4. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må genom senare förklaring helt eller delvis avstå från rätten att åberopa varje i en tidigare förklaring angiven jämkning.

5. Vederbörande medlem, medlemmar eller internationella myndighet må under den tidrymd då denna konvention enligt bestämmelserna i artikel 34 kan uppsägas, tillstå Internationella arbetsbyråns generaldirektör förklaring, som i varje annat avseende ändrar lydelsen av tidigare avgiven förklaring och klargör läget med hänsyn till ifrågavarande konventions tillämpning.

Del IV. Slutartiklar.

Artiklar 32—39.

Dessa artiklar äro likalydande med artiklarna 14—21 av konventionen (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, med den jämkning att, då i artikel 20 av sistnämnda konvention hänvisas till artikel 16, detta i förevarande konvention motsvaras av en i artikel 38 upptagen hänvisning till artikel 34.